

DECYZJA KOMISJI**z dnia 9 grudnia 2010 r.****zmieniająca decyzję C(2007) 2286 w sprawie przyjęcia zasad ERBN dotyczących składania wniosków oraz odpowiednich procedur oceny, selekcji i przyznawania dotacji w odniesieniu do działań pośrednich w ramach programu szczegółowego „Pomysły” siódmego programu ramowego (2007–2013)****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

(2010/767/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1906/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. ustanawiające zasady uczestnictwa przedsiębiorstw, ośrodków badawczych i uczelni wyższych w działaniach prowadzonych w ramach siódmego programu ramowego oraz zasady upowszechniania wyników badań (2007–2013) ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 16 ust. 3,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Decyzją C(2007) 2286 z dnia 6 czerwca 2007 r. Komisja przyjęła zasady dotyczące składania wniosków do Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERBN) oraz odpowiednie procedury oceny, selekcji i przyznawania dotacji dla działań pośrednich w ramach programu szczegółowego „Pomysły” siódmego programu ramowego (2007–2013) („zasady ERBN”).
- (2) Decyzją C(2007) 4429 z dnia 27 września 2007 r. Komisja zmieniła te zasady.
- (3) Na podstawie doświadczeń zdobytych w związku z pierwszymi zaproszeniami opublikowanymi przez ERBN w latach 2007, 2008 i 2009 oraz uwzględniając zmiany wprowadzone do prawodawstwa Unii Europejskiej lub zmiany, o których wprowadzenie wyraźnie wystąpiła rada naukowa ERBN, należy zatem odpowiednio zmienić decyzję Komisji C(2007) 2286,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Zasady ERBN dotyczące składania wniosków oraz odpowiednie procedury oceny, selekcji i przyznawania dotacji w odniesieniu

do działań pośrednich w ramach programu szczegółowego „Pomysły” siódmego programu ramowego (2007–2013), przyjęte decyzją C(2007) 2286, zastępuje się zasadami określonymi w załączniku.

Artykuł 2

1. Zasady ERBN dotyczące składania wniosków oraz odpowiednie procedury oceny, selekcji i przyznawania dotacji w odniesieniu do działań pośrednich w ramach programu szczegółowego „Pomysły” siódmego programu ramowego (2007–2013) mają zastosowanie do wszystkich zaproszeń do składania wniosków opublikowanych przez ERBN od daty wejścia w życie niniejszej decyzji.

2. Przepisy dotyczące powoływania i zwrotu kosztów podróży i pobytu niezależnych ekspertów i głównych badaczy zaproszonych na spotkanie, jak określono we wzorach aktów powołania przyjętych przez Komisję oraz w sekcji 3 i w załącznikach B i C do zasad ERBN dotyczących składania wniosków oraz odpowiednich procedur oceny, selekcji i przyznawania dotacji w odniesieniu do działań pośrednich w ramach programu szczegółowego „Pomysły” siódmego programu ramowego (2007–2013), stosuje się od daty wejścia w życie niniejszej decyzji.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia 9 grudnia 2010 r.

W imieniu Komisji
José Manuel BARROSO
Przewodniczący

⁽¹⁾ Dz.U. L 391 z 30.12.2006, s. 1.

ZAŁĄCZNIK

EUROPEJSKA RADA DS. BADAŃ NAUKOWYCH

Zasady dotyczące składania wniosków oraz odpowiednie procedury oceny, selekcji i przyznawania dotacji w ramach programu szczegółowego „Pomysły” (2007–2013)

SPIS TREŚCI

1.	Preambuła – definicje	53
2.	Wprowadzenie	53
2.1.	Zasady	53
2.2.	Składanie wniosków	54
2.2.1.	Zaproszenia do składania wniosków	54
2.2.2.	Rejestracja wstępna	54
2.2.3.	Składanie wniosków	54
2.2.4.	Pomoc w składaniu wniosków	55
2.2.5.	Przyjmowanie wniosków	55
2.2.6.	Kontrola kwalifikowalności	55
3.	Wzajemna ocena	56
3.1.1.	Rola niezależnych ekspertów	56
3.1.2.	Powoływanie ekspertów	57
3.1.2.1.	Wyłączenie niezależnych ekspertów na wniosek kandydata	57
3.1.3.	Tryb powoływania, kodeks postępowania i konflikt interesów	57
3.1.4.	Niezależni obserwatorzy	58
3.1.5.	Kryteria wzajemnej oceny	59
3.1.6.	Organizacja wzajemnej oceny	59
3.1.6.1.	Wzajemna ocena projektów badań pionierskich	59
3.1.6.2.	Dwuetapowa procedura składania wniosków dla projektów badań pionierskich	60
3.1.6.3.	Wzajemna ocena działań koordynacyjnych i wspierających	61
3.1.7.	Wyniki wzajemnej oceny, selekcja i odrzucanie wniosków	61
3.1.8.	Informacja zwrotna	62
3.1.9.	Procedury dotyczące pomocy i procedury odwoławcze	62
3.1.10.	Sprawozdawczość i informacje dotyczące procesu wzajemnej oceny	63
4.	Decyzja o przyznaniu dotacji i sporządzanie umów o udzieleniu dotacji	63

5.	Załączniki	64
5.1.	Załącznik A – Procedury składania wniosków w formie papierowej	64
5.2.	Załącznik B – Procedury oceny etycznej	64
5.3.	Załącznik C – Zasady zwrotu kosztów podróży, diety dziennej i dodatku na zakwaterowanie głównych badaczy zaproszonych na spotkanie	67
5.4.	Załącznik D – Zapewnienie bezpieczeństwa – wrażliwe działania ERBN	69

1. PREAMBUŁA – DEFINICJE

Europejską Radę ds. Badań Naukowych (ERBN) ustanowiła Komisja Europejska ⁽¹⁾ na mocy przepisów programu szczegółowego „Pomysły” w ramach siódmego programu ramowego w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji („program szczegółowy »Pomysły«”) ⁽²⁾ w celu realizacji tego programu szczegółowego.

W skład ERBN wchodzi rada naukowa, sekretarz generalny oraz specjalna jednostka ds. realizacji ustanowiona przez Komisję Europejską jako Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych ⁽³⁾; ERBN jest odpowiedzialna przed Komisją i prowadzi działalność zgodnie z zasadami niezależności i rzetelności, których gwarantem jest Komisja.

Dla celów przejrzystości w niniejszym dokumencie stosuje się następujące definicje:

termin „AW ERBN” oznacza Agencję Wykonawczą Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych,

termin „7PR” odnosi się do „siódmego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (2007–2013)” ⁽⁴⁾,

termin „zasady uczestnictwa” odnosi się do „zasad uczestnictwa przedsiębiorstw, ośrodków badawczych i uczelni wyższych w działaniach prowadzonych w ramach siódmego programu ramowego oraz zasady upowszechniania wyników badań (2007–2013)” ⁽⁵⁾,

termin „rozporządzenie finansowe” oznacza rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich ⁽⁶⁾.

2. WPROWADZENIE

Celem niniejszego dokumentu jest określenie zasad mających zastosowanie do składania i wzajemnej oceny wniosków oraz do przyznawania dotacji w odpowiedzi na pozytywnie rozpatrzone wnioski. W ramach tych zasad określa się podstawowe parametry mające na celu zapewnienie stosowania rygorystycznych, sprawiedliwych, skutecznych i właściwych procedur prowadzących do przyznania dotacji. Określono je przy współpracy z radą naukową ERBN, która jest odpowiedzialna między innymi za ustanowienie programu prac programu „Pomysły”, metod wzajemnej oceny oraz procedur mających zastosowanie do wzajemnej oceny wniosków w ramach programu szczegółowego „Pomysły” oraz do wyznaczania niezależnych ekspertów do udziału we wzajemnej ocenie. Komisja przyjęła je zgodnie z zasadami uczestnictwa.

W sekcji 1 określa się kluczowe zasady mające zastosowanie do procesu od złożenia wniosku do przyznania dotacji, tj. zasady doskonałości, przejrzystości, sprawiedliwości i bezstronności, wydajności i szybkości, a także kwestie etyczne.

W sekcji 2 określa się procedury składania wniosków oraz sposób ich późniejszego rozpatrywania, w tym sposób przeprowadzania oceny kwalifikowalności.

Sekcja 3 dotyczy wzajemnej oceny, w tym sposobu wybierania i powoływania niezależnych ekspertów, rozwiązywania kwestii potencjalnego i faktycznego konfliktu interesów oraz organizacji wzajemnej oceny. Omówiono w niej również sposób rozpatrywania odwołań i skarg oraz kwestię sprawozdawczości dotyczącej wzajemnej oceny i przyznawania dotacji.

W sekcji 4 określa się sposób przyznawania dotacji i sporządzania umów o udzieleniu dotacji.

2.1. Zasady

Proces od złożenia wniosku do przyznania dotacji opiera się na szeregu ugruntowanych zasad:

- *doskonałość*: projekty wybrane do finansowania muszą charakteryzować się wysoką jakością z naukowego lub technicznego punktu widzenia,

⁽¹⁾ Dz.U. L 57 z 24.2.2007, s. 14.

⁽²⁾ Dz.U. L 400 z 30.12.2006, s. 224.

⁽³⁾ Dz.U. L 9 z 12.1.2008, s. 15.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 412 z 30.12.2006, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 391 z 30.12.2006, s. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 248 z 16.9.2002, s. 1.

- *przejrzystość*: decyzje o finansowaniu i przyznaniu dotacji muszą opierać się na wyraźnie określonych zasadach i procedurach, a podmioty prawne będące kandydatami i główni badacze powinni otrzymać stosowną informację zwrotną na temat wyniku wzajemnej oceny ich wniosków,
- *sprawiedliwość i bezstronność*: wszystkie wnioski traktuje się w spójny i jednakowy sposób. Należy je oceniać bezstronnie na podstawie ich wartości merytorycznej, niezależnie od ich pochodzenia ani tożsamości podmiotu składającego wniosek, głównego badacza lub któregośkolwiek z członków zespołu badawczego,
- *poufność*: wszystkie wnioski oraz związane z nimi dane, informacje i dokumenty przekazywane AW ERBN należy traktować jako poufne,
- *wydajność i szybkość*: przeprowadzanie wzajemnej oceny, przyznawanie dotacji i sporządzanie umów o udzieleniu dotacji powinno odbywać się jak najszybciej, przy jednoczesnym zachowaniu rzetelności wzajemnej oceny i poszanowaniu ram prawnych,
- *kwestie etyczne i kwestie związane z bezpieczeństwem*: wszelkie wnioski naruszające podstawowe zasady etyczne lub niezgodne z odpowiednimi procedurami bezpieczeństwa mogą w każdej chwili zostać wykluczone z procesu wzajemnej oceny, selekcji i przyznawania dotacji.

2.2. Składanie wniosków

2.2.1. Zaproszenia do składania wniosków

Wnioski składa się w odpowiedzi na zaproszenia do składania wniosków („zaproszenia”) ⁽¹⁾. Treść i terminy zaproszeń określa się w programie prac programu „Pomysły” i publikuje w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* („tekst zaproszenia”) na stronie(-ach) internetowej(-ych) Komisji ⁽²⁾ oraz na stronie internetowej ERBN, na której zamieszczone zostaną hiperłącza do strony (stron) internetowej(-ych) Komisji.

Zaproszenia dotyczące projektów badań pionierskich mogą zawierać informacje określające orientacyjny budżet przewidziany w odniesieniu do całego zaproszenia lub orientacyjne budżety przeznaczone na poszczególne obszary badań w ramach zaproszenia, które zostaną ocenione przez oddzielne zespoły niezależnych ekspertów.

W zaproszeniu określa się także, czy stosowana będzie jedno- czy dwuetapowa procedura składania wniosków lub wzajemnej oceny. W przypadku dwuetapowej procedury składania wniosków, do złożenia kompletnych wniosków w drugim etapie zostaną zaproszeni tylko ci kandydaci, których wnioski zostaną ocenione pozytywnie w etapie pierwszym.

2.2.2. Rejestracja wstępna

Ponieważ w ramach programu szczegółowego „Pomysły” stosuje się podejście oddolne, ERBN spodziewa się, że wpłynię wiele wniosków dotyczących wszystkich dziedzin badań. Aby umożliwić ERBN zapewnienie wymaganych zasobów i wiedzy fachowej na potrzeby procesu wzajemnej oceny ERBN, w zaproszeniu można przewidzieć rejestrację wstępną.

Rejestracja wstępna może wymagać określenia planowanego przedmiotu oraz przewidywanych celów badań objętych wnioskiem.

Jeżeli w zaproszeniu przewidziano rejestrację wstępną, potencjalny kandydat zwraca się przed upływem terminu rejestracji wstępnej z wnioskiem o przyznanie nazwy użytkownika i hasła dostępu do systemu informatycznego służby ds. elektronicznego składania wniosków (obecnie EPSS, zwanego dalej „elektronicznym systemem składania wniosków”) niezbędnymi w celu złożenia wniosku. Termin lub terminy zakończenia rejestracji wstępnej mogą zostać wyznaczone na kilka tygodni przed terminem lub terminami składania wniosków określonymi w zaproszeniu. Rejestracja wstępna i składanie wniosków stanowią dwa oddzielne etapy procesu. Jeżeli kandydat nie dokonał rejestracji wstępnej, mimo że przewidziano ją w zaproszeniu, jego wniosek nie zostanie zaakceptowany przez elektroniczny system składania wniosków.

Nawet jeżeli w zaproszeniu nie przewidziano rejestracji wstępnej, potencjalny kandydat rejestruje się i zwraca się z wnioskiem o przyznanie hasła dostępu do elektronicznego systemu składania wniosków, aby móc złożyć wniosek przed upływem terminu określonego w zaproszeniu.

W wyjątkowych przypadkach potencjalny kandydat może ubiegać się o zezwolenie AW ERBN na złożenie wniosku w formie papierowej, zgodnie z przepisami załącznika A do niniejszej decyzji.

2.2.3. Składanie wniosków

Składanie wniosków oraz, w stosownych przypadkach, rejestracja wstępna odbywa się drogą elektroniczną, za pomocą internetowego elektronicznego systemu składania wniosków obsługiwanego przez Komisję (obecnie EPSS).

Zgodnie z postanowieniami programu prac programu „Pomysły”, wnioski dotyczące działań związanych z badaniami pionierskimi wymagają zaangażowania głównego badacza – wyznaczonej osoby odpowiedzialnej za projekt od strony naukowej. Wnioski składa główny badacz upoważniony przez potencjalną instytucję przyjmującą, czyli przez podmiot prawny będący formalnie kandydatem, któremu zostanie przyznana dotację ⁽³⁾. Podczas procesu składania wniosków i wzajemnej oceny główny badacz jest podstawowym pośrednikiem w kontaktach między AW ERBN a podmiotem prawnym będącym kandydatem.

⁽¹⁾ Ewentualnie z wyjątkiem działań koordynacyjnych i wspierających, o których mowa w art. 14 zasad uczestnictwa.

⁽²⁾ http://cordis.europa.eu/home_pl.html; <http://ec.europa.eu/research/participants/portal>; <http://erc.europa.eu>

⁽³⁾ W drodze wyjątku główny badacz może sam pełnić rolę podmiotu prawnego będącego kandydatem.

Podjęcie próby złożenia wniosku musi zostać poprzedzone przygotowaniem i przesłaniem wszystkich danych dotyczących wniosku oraz wyrażeniem zgody na warunki stosowania elektronicznego systemu składania wniosków oraz zasady wzajemnej oceny.

Elektroniczny system składania wniosków wykonuje szereg podstawowych operacji weryfikacyjnych. Dopiero po zakończeniu tych operacji elektroniczny system składania wniosków zezwala kandydatowi na złożenie wniosku. Operacje te nie zastępują formalnej oceny kwalifikowalności opisanej w sekcji 2.2.6 i nie mogą stanowić gwarancji, że zawartość dokumentacji odpowiada wymaganiom określonym w zaproszeniu. Uznaje się, że złożenie wniosku następuje dopiero w momencie rozpoczęcia przez głównego badacza ostatecznego procesu składania wniosku, wskazanym przez elektroniczny system składania wniosków, a nie w żadnym wcześniejszym momencie.

Wnioski przesyłane na przenośnych elektronicznych nośnikach informacji (np. płytach CD-ROM lub wszelkich podobnych urządzeniach elektronicznych), pocztą elektroniczną lub faksem nie zostaną uznane za złożone ani poddane ocenie. W wyjątkowych przypadkach, jeżeli główny badacz nie ma możliwości dostępu do elektronicznego systemu składania wniosków, może wystąpić do AW ERBN o zezwolenie na złożenie wniosku w formie papierowej. Procedury dotyczące występowania z takim wnioskiem oraz formalności związane ze składaniem wniosków w formie papierowej określono w załączniku A do niniejszych zasad.

Procedurę wycofywania wniosków określono w stosownym przewodniku dla kandydatów. Wycofany wniosek nie zostanie uwzględniony podczas późniejszej wzajemnej oceny ani podczas przeprowadzania selekcji.

Jeżeli ten sam wniosek złożono więcej niż jeden raz, ocenie poddaje się jedynie jego najnowszą, kwalifikowalną wersję.

Wnioski przechowuje się zawsze w bezpiecznych warunkach. Niszczy się wszystkie niepotrzebne egzemplarze inne niż te, które należy zachować dla celów archiwalnych lub związanych z kontrolą.

2.2.4. Pomoc w składaniu wniosków

W przewodniku dla kandydatów szczegółowo wyjaśniono, w jaki sposób główni badacze, członkowie zespołu badawczego lub podmioty prawne będące kandydatami mogą zwracać się o pomoc lub o udzielenie informacji na temat wszelkich kwestii związanych z zaproszeniem. Dane kontaktowe podają krajowe punkty kontaktowe, AW ERBN oraz działy pomocy technicznej ERBN. Kwestiami związanymi z elektronicznym systemem składania wniosków zajmuje się specjalny dział pomocy technicznej.

2.2.5. Przyjmowanie wniosków

Rejestruje się datę i godzinę przyjęcia ostatecznej wersji składanych wniosków. Po upływie terminu określonego w zaproszeniu wysyła się pocztą elektroniczną potwierdzenie zawierające:

- tytuł wniosku i niepowtarzalny identyfikator wniosku (numer wniosku),
- identyfikator zaproszenia, którego dotyczy wniosek,
- datę i godzinę przyjęcia wniosku (które w przypadku wniosków złożonych drogą elektroniczną odpowiadają terminowi określonemu w zaproszeniu).

Po zakończeniu składania wniosków AW ERBN kontaktuje się z głównymi badaczami lub z podmiotami prawnymi będącymi kandydatami jedynie w przypadku, gdy konieczne jest wyjaśnienie kwestii takich jak kwalifikowalność lub sprawdzenie danych administracyjnych lub prawnych zawartych we wniosku⁽¹⁾. Jednakże w przypadku procedury dwuetapowej oraz wyłącznie w odniesieniu do zakwalifikowanych wniosków, zgodnie z warunkami określonymi w zaproszeniu, główny badacz upoważniony przez podmiot prawny będący kandydatem może zostać poproszony o złożenie kolejnego wniosku, dostarczenie dodatkowych informacji dotyczących pierwotnego wniosku lub o wzięcie udziału w spotkaniu.

2.2.6. Kontrola kwalifikowalności

Wnioski muszą spełniać wszystkie kryteria kwalifikowalności, aby mogły zostać poddane wzajemnej ocenie. Kryteria te są ściśle stosowane. W przypadku dwuetapowej procedury składania wniosków każdy etap podlega kontroli kwalifikowalności. Wszystkie wnioski złożone w ramach danego zaproszenia podlegają kontroli pod względem następujących kryteriów kwalifikowalności:

- wpłynięcie wniosku przed upływem terminu (datę i godzinę określa się w zaproszeniu),

⁽¹⁾ Osoba obsługująca proces elektronicznego składania wniosków może kontaktować się z kandydatem w celu wyjaśnienia lub rozwiązania problemów technicznych związanych ze składaniem wniosku.

- kompletność wniosku, tj. zawarcie w nim wszystkich wymaganych części i formularzy ⁽¹⁾,
- zakres zaproszenia: treść wniosku musi dotyczyć celów, tematyki i systemu finansowania określonych w zaproszeniu, jak ustalono w programie prac programu „Pomysły”. Wniosek uznaje się za niekwalifikowalny ze względu na jego „zakres” jedynie w rażących przypadkach ⁽²⁾,
- wszelkie dodatkowe kryteria kwalifikowalności mające zastosowanie do zaproszenia, określone w programie prac programu „Pomysły” oraz w karcie zaproszenia.

Jeżeli przed rozpoczęciem, w trakcie lub po zakończeniu etapu wzajemnej oceny okazuje się, że nie spełniono co najmniej jednego z kryteriów kwalifikowalności, wniosek uznaje się za niekwalifikowalny i wycofuje się go z dalszego rozpatrywania. W przypadku wątpliwości co do kwalifikowalności wniosku wzajemną ocenę można kontynuować, zawieszając podjęcie ostatecznej decyzji w sprawie jego kwalifikowalności. Fakt, że w takich okolicznościach wniosek poddaje się ocenie, nie dowodzi jego kwalifikowalności.

Jeżeli kwestia kwalifikowalności nie jest jednoznaczna i konieczne jest bardziej szczegółowe rozpatrzenie sprawy, można zwołać komitet ds. weryfikacji kwalifikowalności. Rola komitetu polega na zapewnieniu spójnej interpretacji prawnej takich przypadków i równego traktowania podmiotów prawnych będących kandydatami i głównych badaczy zaangażowanych we wniosek ⁽³⁾.

Główni badacze, których wnioski uznano za niekwalifikowalne, zostaną poinformowani o podstawach takiej decyzji.

3. WZAJEMNA OCENA

3.1.1. Rola niezależnych ekspertów

Wnioski podlegają ocenie niezależnych ekspertów (osób przeprowadzających wzajemną ocenę) w celu zagwarantowania, że do finansowania wybrane zostaną wyłącznie wnioski najwyższej jakości. Niezależny ekspert to ekspert zewnętrzny w stosunku do ERBN i Komisji ⁽⁴⁾, działający we własnym imieniu i niereprezentujący żadnej organizacji ani środowiska naukowego.

Na potrzeby wzajemnej oceny wyróżnia się pięć rodzajów niezależnych ekspertów:

- 1) *przewodniczący zespołów dokonujących wzajemnej oceny w ramach ERBN*: organizują pracę w swoim zespole, przewodniczą posiedzeniom zespołu i uczestniczą w końcowym posiedzeniu konsolidacyjnym. Mogą również przeprowadzać indywidualną ocenę wniosków, zazwyczaj na odległość, przygotowując się do posiedzeń zespołu;
- 2) *członkowie zespołów dokonujących wzajemnej oceny w ramach ERBN*: pomagają w przygotowaniu posiedzeń zespołu, uczestniczą w tych posiedzeniach i mogą również wspomagać przeprowadzanie indywidualnej oceny wniosków, zazwyczaj na odległość;
- 3) *oceniający w ramach zespołu*: niezależni eksperci, do których zwrócono się o pomoc w przeprowadzeniu indywidualnej oceny wniosków. Zazwyczaj nie uczestniczą oni w posiedzeniach zespołu;
- 4) *arbitrzy*: niezależni eksperci, którzy przeprowadzają indywidualne oceny wniosków, wyłącznie na odległość, i nie otrzymują wynagrodzenia za wykonywane zadania;
- 5) *niezależni obserwatorzy*: niezależni eksperci, do których zwrócono się o zbadanie procesu wzajemnej oceny pod względem jego funkcjonowania i realizacji. Nie dokonują oni oceny wniosków poddawanych ocenie. Mogą uczestniczyć w posiedzeniach w ramach procesu wzajemnej oceny.

⁽¹⁾ Kompletność informacji zawartych we wniosku oceniają niezależni eksperci. Kontrola kwalifikowalności dotyczy jedynie kwestii zawarcia we wniosku wszystkich odpowiednich części i formularzy oraz kwestii ważności wymaganych dokumentów uzupełniających.

⁽²⁾ Wnioski ocenia się zazwyczaj w oparciu o kryteria określone dla systemu finansowania, którego dotyczą. W przypadkach, w których system finansowania wybrano w błędny sposób, AW ERBN może jednak podjąć decyzję o przeprowadzeniu oceny wniosku w oparciu o kryteria określone dla innego systemu finansowania. Może to mieć miejsce tylko wtedy, gdy oczywiste jest, że wniosek nie jest zgodny lub jest zgodny w niewielkim stopniu z pierwotnie wskazanym systemem finansowania, oraz gdy w ramach przedmiotowego zaproszenia dostępny jest bardziej odpowiedni system finansowania.

⁽³⁾ W skład komitetu wchodzi pracownicy AW ERBN oraz, w stosownych przypadkach, inni pracownicy Komisji posiadający niezbędną wiedzę fachową w zakresie kwestii prawnych lub systemów informatycznych. Komitet bada wniosek i okoliczności jego złożenia oraz udziela specjalistycznych porad ułatwiających podjęcie decyzji o przyjęciu lub odrzuceniu wniosku na podstawie jego kwalifikowalności. Komitet może zdecydować o konieczności skontaktowania się z głównym badaczem w celu wyjaśnienia konkretnej kwestii.

⁽⁴⁾ Personel właściwych wyspecjalizowanych agencji UE uznaje się za ekspertów zewnętrznych.

3.1.2. Powoływanie ekspertów ⁽¹⁾

Rada naukowa ERBN odpowiada za przedstawianie wniosków w sprawie powołania niezależnych ekspertów do celów wzajemnej oceny projektów badań pionierskich ⁽²⁾ zgodnie z art. 17 ust. 2 zasad uczestnictwa oraz za monitorowanie realizacji działań pośrednich w rozumieniu art. 27 ust. 1 zasad uczestnictwa. Przy wskazywaniu niezależnych ekspertów rada naukowa ERBN może opierać się na opiniach własnych członków, jak również na informacjach dostarczanych przez członków zespołów lub przez AW ERBN. Na podstawie takiego wskazania AW ERBN oficjalnie powołuje ekspertów ⁽³⁾.

Niezależni eksperci muszą posiadać wiedzę i umiejętności właściwe dla obszarów działalności, w odniesieniu do których poproszono ich o pomoc. Muszą mieć wysoki poziom doświadczenia zawodowego w zakresie badań naukowych, pracy naukowej lub zarządzania naukowym w sektorze publicznym lub prywatnym. Inne umiejętności również mogą być wymagane (np. sprawowanie opieki pedagogicznej nad młodymi naukowcami i ich kształcenie; zarządzanie projektami lub ich ocena; transfer technologii i innowacje; międzynarodowa współpraca naukowo-techniczna). W celu powołania niezależnych ekspertów zajmujących się informacjami niejawnymi wymagane jest uzyskanie odpowiedniego poświadczenia bezpieczeństwa osobowego.

AW ERBN ma również możliwość odwołania się do listy ekspertów utworzonej na podstawie zaproszeń do składania wniosków publikowanych w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, jak również skorzystania z usług innych ekspertów posiadających niezbędne kwalifikacje, wskazanych np. w wyniku konsultacji z krajowymi agencjami ds. finansowania badań i podobnymi organizacjami. Eksperti mogą pochodzić z państw innych niż państwa członkowskie lub państwa stowarzyszone z 7PR.

Tworząc zespoły ekspertów, AW ERBN zmierza do zapewnienia najwyższego poziomu naukowej i technicznej wiedzy fachowej w dziedzinach odpowiednich dla danego zaproszenia, uwzględniając również inne kryteria, takie jak:

- wystarczające włączenie kobiet i mężczyzn z całej UE i państw stowarzyszonych, jak również z państw trzecich ⁽⁴⁾,
- regularna rotacja ekspertów uwzględniająca potrzebę zachowania ciągłości. Oczekuje się, że w każdym roku kalendarzowym rotacja będzie dotyczyła średnio co najmniej jednej czwartej ekspertów zaangażowanych w poszczególnych obszarach badań.

Eksperti muszą również posiadać odpowiednie umiejętności językowe niezbędne do przeprowadzenia oceny wniosków.

Nazwiska niezależnych ekspertów przypisanych do poszczególnych wniosków nie są podawane do wiadomości publicznej. Lista niezależnych ekspertów, którzy uczestniczyli w ocenie wniosków złożonych w ramach zaproszenia związanego z programem szczegółowym „Pomysły”, będzie jednak publikowana corocznie na stronach internetowych Komisji. Ponadto lista członków zespołu będzie publikowana na stronie internetowej ERBN.

Kategorycznie zabrania się wszelkich bezpośrednich lub pośrednich kontaktów w sprawie wzajemnej oceny w związku z zaproszeniem między głównym badaczem lub podmiotem prawnym będącym kandydatem, składającym wniosek w ramach tego samego zaproszenia, a jakimkolwiek niezależnym ekspertem biorącym udział w procesie wzajemnej oceny. Każdy przypadek nawiązania takiego kontaktu może skutkować podjęciem przez AW ERBN decyzji o wykluczeniu odnośnego wniosku z przedmiotowego zaproszenia.

3.1.2.1. Wyłączenie niezależnych ekspertów na wniosek kandydata

Stosowny przewodnik dla kandydatów może zawierać zapis umożliwiający kandydatom wnioskowanie o to, by dana osoba ⁽⁵⁾ nie uczestniczyła we wzajemnej ocenie ich wniosku. W takich przypadkach kandydaci zostaną poproszeni o wskazanie powodów wystąpienia z takim wnioskiem ⁽⁶⁾. W takich okolicznościach, jeżeli wskazana osoba jest niezależnym ekspertem biorącym udział w ocenie wniosków złożonych w ramach danego zaproszenia, może ona zostać wyłączona z oceny przedmiotowego wniosku, o ile nie uniemożliwi to AW ERBN przeprowadzenia oceny tego wniosku.

3.1.3. Tryb powoływania, kodeks postępowania i konflikt interesów

Niniejsza sekcja dotyczy sposobu powoływania niezależnych ekspertów przez AW ERBN do celów oceny wniosków złożonych w ramach programu szczegółowego „Pomysły”. Ta sama procedura może być stosowana przez AW ERBN odpowiednio w odniesieniu do powoływania ekspertów do realizacji zadań w rozumieniu art. 27 ust. 1 zasad uczestnictwa.

AW ERBN sporządza akt powołania zgodnie z wzorami zatwierdzonymi przez Komisję i przedstawia go do podpisania niezależnemu ekspertowi. Akt powołania określa ramy współpracy między niezależnym ekspertem a AW ERBN, zgodnie z którymi ekspert może zostać wezwany do udostępnienia posiadanej wiedzy fachowej w celu udzielenia pomocy ERBN.

⁽¹⁾ Artykuł 17 ust. 2 zasad uczestnictwa.

⁽²⁾ Przeprowadzenie selekcji przez radę naukową może nie być wymagane przy powoływaniu podmiotów przeprowadzających wzajemną ocenę w odniesieniu do działań koordynacyjnych i wspierających.

⁽³⁾ Zgodnie z zasadami uczestnictwa lub decyzją Komisji C(2008) 5694 z dnia 8 października 2008 r. przyznającą uprawnienia AW ERBN.

⁽⁴⁾ Unia Europejska dąży do realizacji polityki ukierunkowanej na zapewnienie równowagi płci i równości szans w dziedzinie badań naukowych. W tym celu przyjęto decyzję Komisji 2000/407/WE z dnia 19 czerwca 2000 r. „dotyczącą zapewnienia równowagi płci w powołanych przez nią komitetach i grupach ekspertów”. W tym samym kontekście art. 17 ust. 2 zasad uczestnictwa stanowi, że „przy powoływaniu grup niezależnych ekspertów należy we właściwy sposób zapewnić rozsądną równowagę płci w składzie grup”.

⁽⁵⁾ Odpowiedni Przewodnik dla kandydatów może dopuszczać wskazanie przez kandydata maksymalnie trzech osób.

⁽⁶⁾ Powody muszą opierać się na jasno określonych przesłankach, takich jak bezpośrednia rywalizacja naukowa, niechęć zawodowa lub podobna sytuacja, która mogłaby prowadzić do obniżenia lub poddania w wątpliwość obiektywności potencjalnego oceniającego.

W akcie powołania przedstawia się ogólne warunki dotyczące niezależnych ekspertów, w szczególności ustanawia się kodeks postępowania dla niezależnych ekspertów biorących udział w procesie wzajemnej oceny, który stanowi załącznik do aktu powołania, zasadnicze przepisy dotyczące poufności i konfliktu interesów oraz określa się sposób postępowania z danymi osobowymi.

Powołanie staje się skuteczne w momencie podpisania aktu powołania przez niezależnego eksperta i AW ERBN.

Za wykonanie przydzielonych zadań przewodniczącym zespołów, członkom zespołu, oceniającym w ramach zespołu i niezależnym obserwatorom przysługuje wynagrodzenie finansowe. W takim przypadku akt powołania zawierać będzie ogólne warunki dotyczące wynagrodzenia.

Arbitrom nie przysługuje wynagrodzenie finansowe za wykonywanie przydzielonych im zadań.

W kontekście każdego przydzielonego zadania wszyscy niezależni eksperci są zobowiązani do potwierdzenia, że w przypadku żadnego z rozpatrywanych przez nich wniosków nie dochodzi do konfliktu interesów (dyskwalifikującego lub potencjalnego). Jeżeli niezależny ekspert stwierdzi, że w odniesieniu do danego wniosku zachodzi konflikt interesów, kierunek dalszych działań jest uzależniony od tego, czy dany przypadek konfliktu interesów jest dyskwalifikujący czy potencjalny.

Okoliczności, w których mogą pojawić się przypadki „dyskwalifikującego” i „potencjalnego” konfliktu interesów, opisuje się w kodeksie postępowania.

Niezależni eksperci nie mogą uczestniczyć w ocenie wniosków dotyczących zaproszenia, w którego ramach sami złożyli wnioski.

W przypadku zaistnienia dyskwalifikującego konfliktu interesów niezależny ekspert nie może wpływać na wzajemną ocenę przedmiotowego wniosku. W szczególności niezależny ekspert nie pomaga wówczas w przeprowadzaniu indywidualnej oceny (zazwyczaj na odległość) ani nie wypowiada się i nie głośnie podczas żadnej dyskusji zespołu dotyczącej tego wniosku. W takiej sytuacji niezależny ekspert opuszcza pomieszczenie (lub forum elektroniczne), gdy zespół omawia indywidualny przypadek wniosku, w którym dochodzi do tego rodzaju konfliktu interesów.

W przypadku zaistnienia potencjalnego konfliktu interesów AW ERBN rozpatruje okoliczności sprawy i podejmuje decyzję o udzieleniu niezależnemu ekspertowi pozwolenia na uczestniczenie we wzajemnej ocenie przedmiotowego wniosku (ekspert musi wówczas podpisać odpowiednią deklarację) albo o jego wyłączeniu w taki sam sposób, jak ma to miejsce w przypadku dyskwalifikującego konfliktu.

Ekspert musi zgłosić wszystkie zidentyfikowane przypadki konfliktu interesów przed rozpoczęciem sesji wzajemnej oceny.

Jeżeli dotychczas niepodjęty konflikt ujawni się w trakcie procesu wzajemnej oceny, niezależny ekspert musi natychmiast zgłosić ten fakt właściwemu urzędnikowi. Jeżeli konflikt zostanie ostatecznie uznany za dyskwalifikujący, niezależny ekspert musi powstrzymać się od kontynuowania procesu wzajemnej oceny przedmiotowego wniosku. Wszelkie uwagi zgłoszone przez takiego niezależnego eksperta i przyznane przez niego punkty nie zostaną uwzględnione. W razie potrzeby niezależny ekspert zostanie zastąpiony.

Jeżeli niezależny ekspert świadomie ukrywa fakt zaistnienia dyskwalifikującego lub potencjalnego konfliktu interesów i fakt ten zostaje odkryty podczas sesji wzajemnej oceny, niezależny ekspert zostanie natychmiast wykluczony oraz zastosowane zostaną sankcje przewidziane w akcie powołania. Wyniki wszystkich sesji wzajemnej oceny, w których taki ekspert brał udział, zostaną uznane za nieważne, a przedmiotowy wniosek lub przedmiotowe wnioski zostaną poddane ponownej ocenie.

Naruszenie kodeksu postępowania lub inne poważne przewinienie popełnione przez niezależnego eksperta może zostać zakwalifikowane jako poważne naruszenie obowiązków zawodowych i może prowadzić do wykluczenia takiego niezależnego eksperta z listy niezależnych ekspertów powoływanych przez AW ERBN, przy czym stosuje się odpowiednio art. 265a ust. 3 przepisów wykonawczych do rozporządzenia finansowego⁽¹⁾. Na mocy takiego wyłączenia niezależny ekspert zostanie usunięty z bazy danych i otrzyma zakaz ponownej rejestracji na czas trwania wyłączenia.

3.1.4. Niezależni obserwatorzy

Niezależni eksperci mogą zostać powołani w charakterze obserwatorów w celu zbadania procesu wzajemnej oceny pod względem jego funkcjonowania i realizacji. Kompetencje obserwatorów obejmują całą sesję wzajemnej oceny, w tym wszelkie oceny przeprowadzane na odległość. W przypadku ocen przeprowadzanych na odległość obserwatorzy mają dostęp do wszystkich informacji wymienianych między AW ERBN a osobami przeprowadzającymi wzajemną ocenę i mogą kontaktować się z wybranymi lub wszystkimi osobami przeprowadzającymi wzajemną ocenę w celu zebrania ich opinii na temat przebiegu wzajemnej oceny. Obserwatorzy mają prawo wstępu na wszystkie posiedzenia będące częścią sesji wzajemnej oceny.

AW ERBN podpisuje akt powołania z każdym niezależnym obserwatorem. Akty powołań niezależnych obserwatorów będą przygotowywane z wykorzystaniem wzoru zatwierdzonego przez Komisję. W zatwierdzonym przez Komisję wzorze przedstawiono szczegółny kodeks postępowania dla obserwatorów procesu wzajemnej oceny.

AW ERBN poinformuje komitet programu o wyborze ekspertów występujących w charakterze obserwatorów oraz o zakresie ich zadań.

⁽¹⁾ Dz.U. L 357 z 31.12.2002, s. 1.

Zadaniem obserwatorów jest obserwowanie sesji wzajemnej oceny pod względem ich przebiegu, a nie wyniku, chyba że aspekty operacyjne mają bezpośredni wpływ na wynik przeprowadzanych wzajemnych ocen. Z tego względu nie jest konieczne, aby obserwatorzy posiadali wiedzę fachową w dziedzinie, której dotyczą oceniane wnioski. Uznaje się wręcz za korzystne unikanie powoływania obserwatorów posiadających zbyt pogłębioną wiedzę z określonej dziedziny naukowo-technicznej w celu uniknięcia konfliktów między ich własnymi opiniami dotyczącymi wyniku procesu wzajemnej oceny a funkcjonowaniem sesji. Obserwatorzy nie mogą w żadnym przypadku wyrażać poglądów na temat badanych wniosków bądź opinii niezależnych ekspertów dotyczących wniosków.

Rola obserwatorów polega na dostarczaniu niezależnych porad dotyczących przeprowadzania sesji wzajemnej oceny, sposobów usprawnienia procedur oraz sposobu stosowania kryteriów oceny przez niezależnych ekspertów. Obserwatorzy sprawdzają, czy procedury ustanowione lub przywołane w tych zasadach są przestrzegane, i przekazują kierownictwu programu informacje dotyczące sposobów usprawnienia tego procesu.

Obserwatorzy są zobowiązani do przestrzegania tych samych zobowiązań w zakresie poufności co niezależni eksperci i muszą podpisać *akty powołania* wraz z umowami o zachowaniu poufności. Obserwatorzy nie mogą ujawniać szczegółów wniosków, tożsamości niezależnych ekspertów wyznaczonych do badania wniosków ani treści dyskusji prowadzonych w ramach zespołów przeprowadzających wzajemną ocenę.

Obserwatorzy przekazują swoje ustalenia ERBN. Obserwatorów zachęca się również do prowadzenia nieformalnych rozmów z urzędnikami AW ERBN biorącymi udział w sesjach wzajemnej oceny i zwracania uwagi na wszelkie możliwe usprawnienia, które mogą być natychmiast zastosowane w praktyce.

AW ERBN poinformuje komitet programowy o ustaleniach obserwatorów i może udostępnić publicznie streszczenie sporządzonego przez nich sprawozdania.

Prowadzenie obserwacji wzajemnej oceny podlega maksymalnym okresom wskazanym w konkretnym przydzielonym zadaniu. Maksymalne okresy określone w przydzielonym zadaniu mogą zostać rozszerzone poprzez dokonanie zmiany w formie pisemnej.

3.1.5. Kryteria wzajemnej oceny

Kryteria wzajemnej oceny, z uwzględnieniem wszelkich sposobów punktacji wniosków oraz powiązanych wag i progów, określa się w programie prac programu „Pomysły” na podstawie zasad określonych w programie szczegółowym „Pomysły” i w zasadach uczestnictwa⁽¹⁾. Sposób stosowania tych kryteriów może zostać szerzej omówiony w przewodniku dla kandydatów⁽²⁾.

W odniesieniu do wniosków dotyczących kwestii delikatnych z etycznego punktu widzenia (zob. załącznik B) lub wymagających dalszej kontroli ze względów bezpieczeństwa mają zastosowanie specjalne procedury.

3.1.6. Organizacja wzajemnej oceny

Rada naukowa ERBN ustala metodykę przeprowadzania wzajemnej oceny, która może różnić się w szczegółach w przypadku poszczególnych zaproszeń, sprawuje nadzór nad procesem wzajemnej oceny i ustanawia regulamin wewnętrzny zespołów ERBN, publikowany na stronie internetowej ERBN (przewodnik dla osób przeprowadzających wzajemną ocenę w ramach ERBN). Rada naukowa ERBN może również oddelegować swoich członków do uczestniczenia w posiedzeniach zespołu w charakterze obserwatorów. Członkowie rady naukowej w żadnym wypadku nie wpływają jednak na wynik posiedzenia zespołu, w którym uczestniczą.

Wzajemną ocenę organizuje się w oparciu o zasady określone w sekcji 2.1 powyżej w celu zapewnienia spójnego, rygorystycznego i zorientowanego na jakość sposobu oceniania wniosków na podstawie kryteriów określonych w programie prac programu „Pomysły”.

Jeżeli zaproszenie do składania wniosków przewiduje dwuetapową procedurę oceny, w drugim etapie ocenie poddaje się jedynie te wnioski, które pomyślnie przeszły przez pierwszy etap na podstawie oceny dokonanej w oparciu o ograniczony zestaw kryteriów⁽³⁾.

3.1.6.1. Wzajemna ocena projektów badań pionierskich

Wzajemną ocenę przeprowadza się przy pomocy zespołów składających się z niezależnych naukowców i uczonych. Zespoły mogą wspomagać oceniający w ramach zespołu i wyspecjalizowani arbitrzy, którzy przeprowadzają wzajemną ocenę w całości lub częściowo w swoim domu lub miejscu pracy („ocena na odległość”). Zespoły powołuje się w taki sposób, aby objąć cały zakres obszarów badań, których dotyczy dane zaproszenie, przy czym każdy zespół odpowiada za określoną grupę dziedzin badań.

⁽¹⁾ Artykuł 15 zasad uczestnictwa.

⁽²⁾ Wnioski ocenia się zazwyczaj w oparciu o kryteria określone dla systemu finansowania, którego dotyczą. W przypadkach, w których system finansowania wybrano w błędny sposób, AW ERBN może jednak podjąć decyzję o przeprowadzeniu oceny wniosku w oparciu o kryteria określone dla innego systemu finansowania. Może to mieć miejsce tylko wtedy, gdy oczywiste jest, że wniosek nie jest zgodny lub jest zgodny w niewielkim stopniu z pierwotnie wskazanym systemem finansowania, oraz gdy w ramach przedmiotowego zaproszenia dostępny jest bardziej odpowiedni system finansowania.

⁽³⁾ Zgodnie z art. 16 ust. 1 zasad uczestnictwa.

Zespoły działają pod przewodnictwem starszego niezależnego eksperta, zgodnie ze wspomnianym powyżej regulaminem wewnętrznym zespołów ERBN.

Każda wzajemna ocena może być zorganizowana w dwóch następujących po sobie etapach. W takim przypadku wynik pierwszego etapu dostarcza informacji dla drugiego etapu. Kolejność działań na danym etapie jest zazwyczaj następująca:

przydzielanie wniosków zespołom: każdy wniosek jest przydzielany zespołowi na podstawie tematyki, której dotyczy. Wstępnego przydziału dokonuje się w oparciu o wskazanie kandydata oraz na podstawie tytułu i treści wniosku lub informacji przedstawionych w miarę możliwości we wniosku w postaci „słów kluczowych”,

indywidualna ocena: wnioski są badane w oparciu o odpowiednie kryteria przez co najmniej 3 osoby przeprowadzające wzajemną ocenę⁽¹⁾, posiadające odpowiednie kwalifikacje w dziedzinie naukowej lub technologicznej związanej z wnioskiem, które przygotowują następnie sprawozdania z indywidualnej oceny,

ocena zespołowa: obowiązkiem zespołów jest spójne badanie wniosków objętych zakresem ich kompetencji⁽²⁾ i spójne współdziałanie z innymi zespołami w celu zapewnienia jednolitego sposobu rozpatrywania wniosków we wszystkich zespołach i dziedzinach naukowych/technologicznych będących przedmiotem dla danego zaproszenia.

Zespół dokonuje oceny wniosku (uwzględniając wszelkie przyznane ogólnie lub w oparciu o poszczególne kryteria punkty, jak również pozycję wniosku w rankingu) większością głosów w oparciu o indywidualne oceny i dyskusje w ramach zespołu. W wyniku etapu oceny zespołowej powstaje lista rankingowa. Na ostatnim etapie wzajemnej oceny zespół wskazuje wnioski rekomendowane do finansowania, zgodnie z budżetem przeznaczonym na dane zaproszenie.

Spotkania: w przypadkach określonych w programie prac programu „Pomysły” ocena zespołowa może obejmować spotkania z głównym badaczem lub podmiotem prawnym będącym kandydatem. AW ERBN może zwrócić koszty podróży i pobytu poniesione w związku ze spotkaniami. Zasady dotyczące zwrotu kosztów mające zastosowanie do uczestników spotkań określono w załączniku C. Każde spotkanie jest prowadzone przez co najmniej trzech członków zespołu. Spotkania mogą odbywać się w miejscu organizowania posiedzeń zespołu przeprowadzającego wzajemną ocenę lub, uwzględniając wykonalność techniczną, przy wykorzystaniu urządzeń elektronicznych (wideopłączenia, telekonferencje itp.).

Ocena międzyzespołowa (ocena przeprowadzana we wszystkich zespołach w odniesieniu do wszystkich dziedzin, obszarów badań itp.): w wyniku oceny międzyzespołowej ustala się zalecany, ostateczny ranking wszystkich zakwalifikowanych wniosków w ramach danego zaproszenia (pochodzących ze wszystkich dziedzin badań, których dotyczyło zaproszenie) za pośrednictwem dokładnej oceny jakości wniosków rozpatrywanych przez różne zespoły. Ocena ta odbywa się na forum przewodniczących zespołów lub oddelegowanych przez nich członków zespołów. W ocenie międzyzespołowej szczególną wagę zwraca się na wnioski o charakterze interdyscyplinarnym, które przekraczają granice wyznaczone przez poszczególne zespoły, a także na wnioski dotyczące nowych i rozwijających się dziedzin oraz wnioski typu „wysokie ryzyko, duże korzyści”.

Jeżeli w programie prac programu „Pomysły” określono orientacyjny budżet w odniesieniu do poszczególnych zespołów, dziedzin, obszarów badań itp., dyskusje mogą dotyczyć tylko tych wniosków spoza grupy wniosków, które są sklasyfikowane wystarczająco wysoko w rankingu, aby mogły zostać objęte orientacyjnym budżetem przewidzianym dla poszczególnych zespołów, dziedzin, obszarów badań itp.

Po przeprowadzeniu wzajemnej oceny dla każdego wniosku sporządza się sprawozdanie z oceny, uwzględniające w stosownych przypadkach wyniki oceny międzyzespołowej, przedstawiające ostateczną rekomendację zespołu w odniesieniu do wniosku wraz z indywidualnymi ocenami przeprowadzonymi przez niezależnych ekspertów, a także wszelkie rekomendacje dotyczące maksymalnej kwoty finansowania.

3.1.6.2. Dwuetapowa procedura składania wniosków dla projektów badań pionierskich

W zaproszeniu określa się, kiedy ma zastosowanie dwuetapowa procedura składania wniosków. W takich przypadkach kryteria oceny mające zastosowanie do każdego etapu określa się w programie prac programu „Pomysły”. Szczegółowa metodyka wzajemnej oceny może być różna dla pierwszego i drugiego etapu (np. pod względem angażowania oceniających w ramach zespołu, arbitrow lub organizowania spotkań z głównym badaczem).

⁽¹⁾ Mogą to być członkowie zespołów innych niż zespół(zespoły), któremu(którym) przydzielono wniosek, lub arbitrzy.

⁽²⁾ Dotyczy to międzyzespołowych lub międzydziedzinowych wniosków interdyscyplinarnych, które mogą zostać przydzielone członkom więcej niż jednego zespołu lub dodatkowym arbitrom w celu przeprowadzenia oceny.

Najpierw główni badacze muszą przedstawić skrócony lub wstępny wniosek. Taki wniosek w pierwszym etapie ocenia się na podstawie kryteriów ustalonych dla tego etapu w zaproszeniu.

Po dokonaniu oceny wniosku w pierwszym etapie następuje ocena zespołowa, która może skutkować, w przypadku zakwalifikowania wniosku, zaproszeniem do drugiego etapu składania wniosków. Niezależnie od ewentualnej dalszej oceny międzyzespołowej zespoły są upoważnione na tym etapie w zakresie swoich kompetencji do rekomendowania wniosków, które powinny zostać zakwalifikowane do drugiego etapu.

Kandydatów zakwalifikowanych po pierwszym etapie zaprasza się do złożenia bardziej szczegółowego wniosku lub bardziej kompletnych i uaktualnionych informacji dotyczących pierwotnego wniosku w określonym terminie wyznaczonym dla drugiego etapu. Aby zastosować się do zasady równego traktowania, zespół może zalecić wykluczenie z procesu dalszej oceny wniosków złożonych w drugim etapie, które różnią się znacznie od odpowiadającego im wniosku złożonego w pierwszym etapie.

Proces wzajemnej oceny w odniesieniu do etapu drugiego przebiega zgodnie z kolejnością działań opisaną w sekcji 3.1.6.1.

3.1.6.3. Wzajemna ocena działań koordynacyjnych i wspierających

W przypadku wzajemnej oceny działań koordynacyjnych i wspierających obowiązuje kolejność opisana w sekcji 3.1.6.1. Ocena zespołowa może być ostatnim etapem przed zatwierdzeniem przez AW ERBN ostatecznej listy rankingowej.

Jedynym wyjątkiem od tej procedury są działania koordynacyjne i wspierające objęte przepisami art. 14 zasad uczestnictwa, w przypadku których niezależni eksperci są powoływani wyłącznie wtedy, gdy AW ERBN uzna to za stosowne.

Dalsze szczegóły dotyczące procedury wzajemnej oceny działań koordynacyjnych i wspierających zostaną przedstawione w programie prac programu „Pomysły”, w zaproszeniu i w odpowiednim przewodniku dla kandydatów.

3.1.7. Wyniki wzajemnej oceny, selekcja i odrzucanie wniosków

Rada naukowa ERBN zatwierdza ostateczną listę rankingową wniosków rekomendowanych do finansowania w wyniku wzajemnej oceny.

Na podstawie wyniku wzajemnej oceny i ostatecznej listy rankingowej ustalonej przez radę naukową ERBN AW ERBN sporządza ostateczną listę lub ostateczne listy wniosków wybranych do ewentualnego finansowania.

Wynikiem tego jest:

- lista wniosków o jakości wystarczająco wysokiej, aby mogły zostać zakwalifikowane do ewentualnego finansowania. Listę tę przedstawia się według zalecanego rankingu, ustanawiając pierwszeństwo w zakresie finansowania w granicach budżetu dostępnego w ramach danego zaproszenia (*lista zakwalifikowanych wniosków*). Jeżeli w zaproszeniu określa się orientacyjny budżet dla poszczególnych zespołów, dziedzin, obszarów badań itp., możliwe jest sporządzenie oddzielnych list zakwalifikowanych wniosków dla każdego takiego obszaru,
- jeżeli całkowita zalecana pula środków finansowych dla wniosków zakwalifikowanych w wyniku wzajemnej oceny przekracza budżet dostępny w ramach danego zaproszenia, możliwe jest utworzenie jednej listy wniosków rezerwowych (lub kilku list – w przypadku orientacyjnych budżetów związanych z oddzielnymi zespołami, dziedzinami, obszarami badań itp.). Liczbę wniosków rezerwowych określa AW ERBN, uwzględniając kwestie budżetowe i kierując się prawdopodobieństwem uzyskania finansowania dla tych wniosków w wyniku zaistnienia takich ewentualności jak wycofanie wniosków lub udostępnienie dodatkowego budżetu,
- lista wniosków, które nie zostały zakwalifikowane do finansowania. Lista ta zawiera: wnioski uznane za niekwalifikowalne (przed rozpoczęciem, w trakcie albo po zakończeniu procesu wzajemnej oceny); wnioski, które nie osiągnęły wymaganego progu jakości; wnioski, które zostały sklasyfikowane poniżej określonej pozycji w rankingu i w związku z tym nie mogą być finansowane ze względu na niewystarczający budżet; oraz pozostałe wnioski z listy rezerwowej w przypadku wykorzystania budżetu przeznaczzonego na konkretne zaproszenie.

Ocena jakości i zalecany ranking dotyczący finansowania wniosków umieszczonych na liście zakwalifikowanych wniosków oparte są na wzajemnej ocenie wniosku dokonywanej na podstawie wszystkich odnośnych kryteriów. Zawsze jednak, gdy w zaproszeniu przewiduje się dwuetapową procedurę wzajemnej oceny i w związku z tym, gdy uznaje się, że wniosek nie osiągnął progu jakości wyznaczonego w zaproszeniu w odniesieniu do określonego kryterium oceny, można zalecić ostateczne odrzucenie wniosku w trakcie wzajemnej oceny bez konieczności przeprowadzania dalszych ocen na podstawie innych mających zastosowanie kryteriów.

Nie wybiera się wniosków, które naruszają podstawowe zasady etyczne lub które nie spełniają warunków wymienionych w programie szczegółowym „Pomysły”, programie prac programu „Pomysły” lub w zaproszeniu ⁽¹⁾. Wnioski mogą również zostać odrzucone ze względów etycznych lub ze względów bezpieczeństwa w następstwie procedur określonych odpowiednio w załącznikach B i D.

⁽¹⁾ Artykuł 15 ust. 2 zasad uczestnictwa.

Każdy potencjalny główny badacz lub podmiot prawny będący kandydatem związany z działaniami pośrednimi w ramach programu szczegółowego „Pomysły”, który dopuścił się nieprawidłowości ⁽¹⁾ w ramach realizacji jakiegokolwiek innego działania pośredniego w zakresie programów ramowych, może w każdej chwili zostać wykluczony z procedury selekcji, z należytym uwzględnieniem zasady proporcjonalności.

3.1.8. Informacja zwrotna

Po przeprowadzeniu wzajemnej oceny AW ERBN udziela głównemu badaczowi i podmiotowi prawnemu będącemu kandydatem informacji zwrotnej. AW ERBN przekazuje wszystkie powiadomienia i informacje zwrotne głównemu badaczowi i podmiotowi prawnemu będącemu kandydatem za pośrednictwem bezpiecznego konta poczty elektronicznej AW ERBN. W przewodniku dla kandydatów określa się przewidywany termin udzielenia informacji zwrotnej.

a) Po przeprowadzeniu wzajemnej oceny w ramach etapu pierwszego w przypadku dwuetapowej wzajemnej oceny:

kandydaci, których wnioski uznano za niekwalifikowalne, są informowani o podstawach takiej decyzji. Wniosków niekwalifikowalnych nie poddaje się ocenie,

kandydaci, których wniosków nie zakwalifikowano do następnego etapu, otrzymują informację zwrotną dotyczącą wzajemnej oceny w formie sprawozdania z oceny,

kandydaci, których wnioski zakwalifikowano do następnego etapu, otrzymują powiadomienie i mogą zostać zaproszeni do udziału w spotkaniu.

b) Po przeprowadzeniu wzajemnej oceny w ramach etapu pierwszego w przypadku dwuetapowej procedury składania wniosków:

kandydaci, których wnioski uznano za niekwalifikowalne, są informowani o podstawach takiej decyzji. Wniosków niekwalifikowalnych nie poddaje się ocenie,

kandydaci, których wniosków nie zakwalifikowano do następnego etapu, otrzymują informację zwrotną dotyczącą wzajemnej oceny w formie sprawozdania z oceny,

kandydaci, których wnioski zakwalifikowano do następnego etapu, otrzymują zaproszenie do złożenia wniosku w etapie drugim i mogą zostać zaproszeni do udziału w spotkaniu.

c) Po przeprowadzeniu drugiej wzajemnej oceny w przypadkach a) i b) powyżej oraz po przeprowadzeniu wzajemnej oceny w przypadku jednoetapowego procesu składania wniosków i jednoetapowej oceny:

kandydaci, których wnioski uznano za niekwalifikowalne, są informowani o podstawie takiej decyzji. Wniosków niekwalifikowalnych nie poddaje się ocenie,

kandydaci, których wnioski sklasyfikowano powyżej albo poniżej progu jakości, otrzymują informację zwrotną dotyczącą wzajemnej oceny w formie sprawozdania z oceny.

W sprawozdaniu z oceny przedstawia się wynik wzajemnej oceny i umieszcza się w stosownych przypadkach ogólne uwagi i punkty lub uwagi i punkty w odniesieniu do poszczególnych kryteriów. Jeżeli chodzi o wnioski umieszczone na liście zakwalifikowanych wniosków, w stosownych przypadkach w sprawozdaniu z oceny przedstawia się każde zalecenie odnośnie do maksymalnej puli środków finansowych, jaka ma zostać przyznana, oraz wszelkie inne właściwe zalecenia dotyczące realizacji projektu lub sugerowane udoskonolenia metodyki i programu prac.

Jeżeli chodzi o wnioski odrzucone z uwagi na nieosiągnięcie określonego progu jakości, zawarte w sprawozdaniu z oceny uwagi mogą być kompletne jedynie w odniesieniu do tych kryteriów, które zbadano do momentu stwierdzenia, że dany próg nie został osiągnięty.

Kandydaci, których wnioski odrzucono ze względów etycznych i ze względów bezpieczeństwa, są informowani o podstawach takiej decyzji.

3.1.9. Procedury dotyczące pomocy i procedury odwoławcze

AW ERBN zapewnia informacje na temat procedury, która musi być stosowana przez głównych badaczy lub podmioty prawne będące kandydatami w celu wystosowania zapytania lub wniosku odwoławczego ⁽²⁾ w związku z wynikami określonej wzajemnej oceny dotyczącej dowolnego zaproszenia ERBN.

W każdym zapytaniu lub wniosku odwoławczym należy podać przynajmniej: nazwę zaproszenia, (ewentualny) numer wniosku, tytuł wniosku oraz opis napotkanych problemów.

⁽¹⁾ „Nieprawidłowość” w rozumieniu rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

⁽²⁾ Procedura odwoławcza nie zastępuje zwykłych kanałów postępowania mających zastosowanie do wszystkich działań AW ERBN i Komisji, takich jak: Sekretariat Generalny Komisji w odniesieniu do naruszenia kodeksu dobrej administracji (kontakty ze społeczeństwem), Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich w odniesieniu do niewłaściwego administrowania, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w odniesieniu do decyzji wpływającej na osobę lub na podmiot prawny.

W odniesieniu do kwestii związanych z kontrolą kwalifikowalności lub procesem wzajemnej oceny określonego wniosku przeprowadza się procedurę odwoławczą w celu ustalenia wszelkich braków w zakresie wyników kontroli kwalifikowalności lub sposobu przeprowadzania oceny wniosku, które mogły w negatywny sposób wpłynąć na decyzję o finansowaniu wniosku. Możliwe jest zwołanie komitetu odwoławczego w celu zbadania danej sprawy. Jeżeli komitet musi rozpatrzyć kwestie kwalifikowalności, może on zwrócić się o poradę do komitetu ds. weryfikacji kwalifikowalności (zob. sekcja 2.2.6). Komitet zgromadzi personel posiadający niezbędną naukową/techniczną i prawną wiedzę fachową. Sam komitet nie dokonuje jednak oceny wniosku. W zależności od charakteru skargi komitet może dokonać weryfikacji CV niezależnych ekspertów, ich poszczególnych uwag, a także sprawozdania z oceny. Komitet nie kwestionuje naukowej oceny odpowiednio wykwalifikowanych zespołów ekspertów.

W świetle tej weryfikacji komitet zaleca kierunek dalszych działań AW ERBN. Jeżeli komitet stwierdza, że istnieje dowód na poparcie skargi, może zalecić przeprowadzenie ponownej częściowej lub całkowitej oceny wniosku przez niezależnych ekspertów.

Wszelkie wnioski odwoławcze należy złożyć w ciągu miesiąca od udostępnienia informacji zwrotnej na bezpiecznym koncie poczty elektronicznej AW ERBN, o którym mowa w sekcji 3.1.8. Szczegółową procedurę odwoławczą opisuje się w przewodniku dla kandydatów. Komitet odwoławczy nie rozpatruje wniosków niekwalifikowalnych.

Skarżący otrzymują odpowiedź w ciągu trzech tygodni od upływu wspomnianego wyżej terminu mającego zastosowanie do wniosków odwoławczych. Jeżeli na tym etapie udzielenie ostatecznej odpowiedzi nie jest możliwe, w odpowiedzi wskazuje się termin udzielenia takiej ostatecznej odpowiedzi.

3.1.10. Sprawozdawczość i informacje dotyczące procesu wzajemnej oceny

Po przeprowadzeniu każdej wzajemnej oceny AW ERBN przygotowuje sprawozdanie i udostępnia je radzie naukowej ERBN i komitetowi programu „Pomysły”. W sprawozdaniu podaje się informacje statystyczne dotyczące otrzymanych wniosków (np. liczbę, zakres tematów priorytetowych, kategorie podmiotów prawnych będących kandydatami i wnioskowany budżet), procedury oceny i niezależnych ekspertów.

Dla celów komunikacyjnych, po zakończeniu procesu oceny, AW ERBN może opublikować, za pośrednictwem wszelkich odpowiednich środków przekazu, ogólne informacje na temat wyniku wzajemnej oceny. Ponadto AW ERBN może opublikować informacje dotyczące ocenionych wniosków, które w wyniku oceny (lub po etapie drugim w przypadku oceny dwuetapowej) sklasyfikowano powyżej progu jakości⁽¹⁾ i w odniesieniu do których kandydaci udzielili indywidualnej zgody na publikację określonych danych⁽²⁾.

Ze względu na cele związane z kwestiami monitorowania, badania i oceny przewidzianymi w programach prac programu „Pomysły” może zaistnieć konieczność zlecenia przez AW ERBN przetworzenia złożonych wniosków stronom trzecim⁽³⁾ zgodnie z wymogami rozporządzenia (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady. Kandydaci⁽⁴⁾ proszeni są o wyrażenie dobrowolnej, indywidualnej zgody na przetwarzanie wniosków. Wyrażenie indywidualnej zgody nie jest obowiązkowe, a kandydat wyraża zgodę wyłącznie dobrowolnie. Odmowa wyrażenia indywidualnej zgody nie ma wpływu na proces oceny.

4. DECYZJA O PRYZNANIU DOTACJI I SPORZĄDZANIE UMÓW O UDZIELENIU DOTACJI

Dotacje przyznaje podmiotom prawnym będącym kandydatami właściwy urzędnik zatwierdzający w granicach dostępnego budżetu w drodze formalnej umowy o udzieleniu dotacji, na podstawie ostatecznej listy rankingowej sporządzonej przez AW ERBN zgodnie z sekcją 3.1.7.

Zawarcie umowy o udzieleniu dotacji z podmiotem prawnym będącym kandydatem podlega wewnętrznym procedurom finansowym i prawnym⁽⁵⁾ oraz weryfikacji spełnienia wymogów określonych w niniejszej sekcji.

Podczas sporządzania umów o udzieleniu dotacji można wymagać od głównego badacza i podmiotu prawnego będącego kandydatem dostarczenia dodatkowych informacji na temat danego projektu i przewidywanego zarządzania tym projektem⁽⁶⁾. W przypadkach, w których występuje więcej niż jeden uczestnik związany z danym projektem, można wymagać od głównego badacza lub podmiotu prawnego będącego kandydatem uzyskania takich informacji i zapewnień od pozostałych uczestników.

Na podstawie wyniku procesu oceny w odniesieniu do niektórych wniosków konieczne może być spełnienie dodatkowych warunków⁽⁷⁾ w celu zawarcia umowy o udzieleniu dotacji. Spełnienie takich warunków jest należycie dokumentowane, zaś informacje na ten temat przekazuje się odnośnemu głównemu badaczowi i podmiotowi prawnemu będącemu kandydatem wraz ze sprawozdaniem z oceny.

Dotacji nie można przyznać podmiotom prawnym będącym kandydatami, które w trakcie przeprowadzania procedury przyznawania dotacji znajdują się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 93 ust. 1 (upadłość itp.), art. 94 (fałszywe deklaracje itp.) oraz w art. 96 ust. 2 lit. a) (podlegającym wykluczeniu z zamówień lub dotacji finansowanych z budżetu Unii Europejskiej) rozporządzenia finansowego. Podmioty prawne będące kandydatami muszą zaświadczyć, że nie znajdują się w żadnej ze wspomnianych wyżej sytuacji⁽⁸⁾.

W stosownych przypadkach przeprowadza się na tym etapie również dalsze wyjaśnienia dotyczące kwestii etycznych. W tym celu AW ERBN powołuje niezależnych ekspertów do udziału w procesie oceny etycznej (zob. załącznik B).

⁽¹⁾ Na podstawie ostatecznej listy sporządzonej przez AW ERBN zgodnie z sekcją 3.1.7.

⁽²⁾ Dane takie mogą obejmować imiona i nazwiska głównych badaczy i nazwy podmiotów prawnych będących kandydatami, tytuł i skrót wniosku.

⁽³⁾ Wykonawcy lub beneficjenci działań koordynacyjnych i wspierających.

⁽⁴⁾ Główni badacze lub instytucje przyjmujące.

⁽⁵⁾ Obejmuje to, w razie potrzeby, zakończenie procedury konsultacji z komitetem programu przewidzianej w programie szczegółowym „Pomysły”.

⁽⁶⁾ Zgodnie z art. 16 ust. 4 zasad uczestnictwa i zasadami określonymi przez Komisję dotyczącymi weryfikacji istnienia i statusu prawnego uczestników oraz ich zdolności operacyjnej i finansowej w zakresie działań pośrednich, na które udziela się wsparcia w formie dotacji zgodnie z 7PR, C(2007) 2466.

⁽⁷⁾ Dodatkowe warunki mogą dotyczyć wymogów w zakresie oceny etycznej.

⁽⁸⁾ Artykuł 114 rozporządzenia finansowego.

Proces przygotowania do przyznania dotacji nie obejmuje żadnych negocjacji dotyczących naukowej lub technicznej treści wniosku. Dotację przyznaje się podmiotowi prawnemu będącemu kandydatem na podstawie złożonego wniosku i poziomu finansowania zalecanego w wyniku wzajemnej oceny, pod warunkiem zawarcia porozumienia między podmiotem prawnym będącym kandydatem a głównym badaczem.

Jeżeli osiągnięcie porozumienia z głównym badaczem i podmiotem prawnym będącym kandydatem okaże się niemożliwe bądź jeżeli chociaż jedna z tych stron nie podpisze któregoś z wymaganych porozumień dodatkowych w rozsądnym ewentualnie wyznaczonym terminie, przygotowania do przyznania dotacji mogą zostać przerwane.

Sporządzanie umów o udzieleniu dotacji w odniesieniu do wniosków znajdujących się na liście rezerwowej można rozpocząć w momencie, gdy jest jasne, że dostępny jest wystarczający budżet na finansowanie co najmniej jednego takiego projektu. W zależności od dostępności środków budżetowych proces przygotowania do przyznania dotacji rozpoczyna się od wniosku znajdującego się na najwyższej pozycji na liście, a następnie uwzględniane są wnioski z kolejnych pozycji w ostatecznym rankingu.

5. ZAŁĄCZNIKI

5.1. Załącznik A – Procedury składania wniosków w formie papierowej

W wyjątkowych przypadkach, jeżeli kandydat nie ma zupełnie dostępu do elektronicznego systemu składania wniosków i nie ma możliwości uzyskania takiego dostępu, wówczas może zwrócić się z wnioskiem do AW ERBN o zezwolenie na złożenie wniosku w formie papierowej. Taki wniosek, w którym należy wyraźnie wyjaśnić okoliczności danej sprawy, musi wpłynąć do AW ERBN nie później niż jeden miesiąc przed upływem terminu określonego w zaproszeniu.

Wniosek o zezwolenie na złożenie wniosku w formie papierowej wysła się na następujący adres:

European Research Council Executive Agency
Head of 'Scientific Management Department'
COV2
1049 Brussels
Belgia

AW ERBN odpowiada na taki wniosek w ciągu pięciu dni roboczych od jego otrzymania. Jeżeli odstępstwo zostaje przyznane, AW ERBN wysła zainteresowanemu kandydatowi formularze do złożenia wniosku w formie papierowej.

Jeżeli ze względu na charakter danego zaproszenia składanie wniosków przez Internet byłoby z natury rzeczy nieodpowiednie, AW ERBN może postanowić na samym początku, że będzie akceptować wnioski składane w formie papierowej. W takich przypadkach zaznacza się taką możliwość w zaproszeniu do składania wniosków, a formularze do składania wniosków w formie papierowej są ogólnie dostępne.

Jeżeli dozwolone jest składanie wniosków w formie papierowej, na zasadzie szczególnego albo ogólnego odstępstwa, o których mowa powyżej, paczki zawierające wnioski w formie papierowej można dostarczać za pośrednictwem zwykłej poczty, prywatnego kuriera lub osobiście. Wersje wniosków złożone za pośrednictwem przenośnych elektronicznych nośników informacji (np. płyt CD-ROM lub innych podobnych urządzeń elektronicznych), poczty elektronicznej lub faksu zostaną wykluczone. Wnioski składane w formie papierowej muszą zostać przekazane w jednej paczce. Jeżeli kandydaci chcą przekazać zmiany do wniosku lub dodatkowe informacje, muszą wyraźnie zaznaczyć, które fragmenty wniosku uległy zmianie, a zmienione/dodane fragmenty muszą zostać złożone i przyjęte przed zamknięciem zaproszenia. Nie rozpatruje się ani nie ocenia dodatkowych informacji lub zmian do wniosku, które wpłynęły po zamknięciu zaproszenia.

W przypadku wniosków przesłanych za pośrednictwem poczty lub kuriera dowodem potwierdzającym datę wysłania jest data stempla pocztowego lub data na dowodzie nadania przesyłki. AW ERBN⁽¹⁾ może otwierać paczki zawierające wnioski w momencie ich dostarczenia w celu wprowadzenia informacji administracyjnych do baz danych i umożliwienia odesłania potwierdzenia odbioru.

5.2. Załącznik B – Procedury oceny etycznej

W p r o w a d z e n i e

W celu realizacji przepisów art. 6 7PR i art. 15 zasad uczestnictwa procedura oceny obejmuje wstępne określenie kwestii etycznych wiążących się z wnioskami, po którym następuje kontrola pod względem etycznym wniosków, z którymi wiążą się kwestie etyczne. W stosownych przypadkach ocena etyczna wniosków może mieć miejsce po przeprowadzeniu kontroli pod względem etycznym oraz przed podjęciem przez AW ERBN jakiegokolwiek decyzji dotyczącej selekcji zgodnie z określonymi zasadami. Kontrolę pod względem etycznym i ocenę etyczną (zwane w niniejszym załączniku procedurą oceny etycznej) przeprowadzają niezależni eksperci posiadający odpowiednie kwalifikacje w dziedzinie etyki.

⁽¹⁾ Lub dowolny wykonawca zatrudniony w celu zapewnienia usług administracyjnych w odniesieniu do sesji ocen.

Celem procedury oceny etycznej jest uzyskanie pewności, że Unia Europejska nie wspiera badań, które byłyby sprzeczne z podstawowymi zasadami etycznymi ustanowionymi w stosownych przepisach UE oraz przeanalizowanie, czy dane badania są zgodne z zasadami dotyczącymi etyki badań ustanowionymi w decyzjach w sprawie 7PR i w programie szczegółowym „Pomysły”. Opinie Europejskiej Grupy do spraw Etyki w Nauce i Nowych Technologiach są i będą brane pod uwagę.

Wnioski

W razie potrzeby lub zgodnie z wymogami zaproszenia, wnioski zawierają sekcję dotyczącą aspektów etycznych, w której:

- należy opisać ewentualne aspekty etyczne badań, których dotyczy wniosek, w odniesieniu do celów, metodyki i ewentualnych konsekwencji związanych z wynikami badań,
- uzasadnia się koncepcję projektu badań z etycznego punktu widzenia,
- wyjaśnia się sposób spełnienia wymogów etycznych ustanowionych w programie prac,
- określa się sposób spełnienia przez wnioski krajowych wymogów prawnych i etycznych państwa, w którym planuje się przeprowadzenie badań,
- określa się ramy czasowe składania wniosków o opinię lub zatwierdzenie do wszelkich właściwych organów na szczeblu krajowym (takich jak organ ochrony danych, organ ds. badań klinicznych itp.).

W tym celu kandydaci powinni wypełnić „tabelę kwestii etycznych” zawartą w przewodniku dla kandydatów.

AW ERBN może skontaktować się z kandydatem na każdym etapie procedury w celu uzyskania dodatkowych informacji związanych z wyjaśnieniem kwestii etycznych.

Ogólne zasady proceduralne

Procedury kontroli pod względem etycznym i organizacja zespołów ds. oceny etycznej

Wewnętrzna wstępna kontrola wniosków

Zespół ds. etyki AW ERBN przeprowadza wstępną kontrolę wniosków rekomendowanych do finansowania w celu zidentyfikowania tych wniosków, z którymi nie wiążą się żadne kwestie etyczne, w związku z czym można je dopuścić do przyznania dotacji bez udziału niezależnych ekspertów. Wszystkie pozostałe wnioski podlegają dalszej kontroli pod względem etycznym. Proces ten przeprowadza się w oparciu o „tabelę kwestii etycznych” i wnioski złożone przez kandydatów.

Przekazywanie wniosków zespołowi ds. kontroli pod względem etycznym

Wszystkie wnioski zidentyfikowane na etapie wstępnej kontroli jako wnioski, z którymi wiążą się kwestie etyczne, przekazuje się zespołowi ds. wstępnej kontroli pod względem etycznym, który składa się z niezależnych ekspertów posiadających odpowiednie kwalifikacje w dziedzinie etyki.

Eksperci należący do zespołu identyfikują wnioski, w których kwestie etyczne zostały rozwiązane w zadowalający sposób; wnioski, które mogą zostać dopuszczone po dostarczeniu odpowiednich informacji w formie dokumentacji lub po ich zatwierdzeniu na szczeblu krajowym; oraz wnioski, które wymagają dalszej analizy ze względu na wagę związanych z nimi kwestii etycznych i które w związku z tym należy poddać ocenie etycznej⁽¹⁾.

W odniesieniu do każdego poddanego kontroli wniosku eksperci przygotowują i podpisują sprawozdanie z kontroli pod względem etycznym, które zawiera sekcję dotyczącą wymagań. Wymagania te stają się zobowiązaniami wynikającymi z umowy.

Przekazywanie wniosków zespołowi ds. oceny etycznej

Projekty, z którymi wiążą się istotne kwestie etyczne zidentyfikowane podczas kontroli pod względem etycznym, przekazuje się zespołowi ds. oceny etycznej. Ocenie etycznej automatycznie podlegają takie kwestie jak zabiegi przeprowadzane na ludziach w celach badawczych⁽²⁾, badania przy wykorzystaniu ludzkich zarodków i ludzkich zarodkowych komórek macierzystych oraz badania na zwierzętach z rządu naczelnych⁽³⁾.

Zespół ds. oceny etycznej przeprowadza kontrolę kwestii etycznych związanych z wnioskiem i określa wymagania etyczne, które muszą zostać spełnione, aby wniosek mógł zostać dopuszczony z etycznego punktu widzenia. Na tym etapie zespół ds. oceny etycznej może wskazać wnioski wzbudzające poważne zastrzeżenia natury etycznej, które mogą doprowadzić do wykluczenia projektu z procedury przyznawania dotacji.

Skład zespołu ds. kontroli pod względem etycznym i zespołu ds. oceny etycznej

Zespoły ds. etyki składają się z niezależnych ekspertów z różnych dziedzin, takich jak prawo, socjologia, psychologia, filozofia i etyka, medycyna, biologia molekularna, chemia, fizyka, inżynieria i weterynaria, przy czym zachowuje się odpowiednią równowagę między członkami będącymi naukowcami a innymi członkami.

⁽¹⁾ Następujące dziedziny są objęte zakresem odpowiedzialności DG ds. Badań Naukowych: badania przeprowadzane na ludzkich zarodkowych komórkach macierzystych, badania na zwierzętach z rządu naczelnych i zabiegi przeprowadzane na ludziach; wnioski dotyczące tych kategorii są automatycznie przekazywane DG ds. Badań Naukowych w celu przeprowadzenia oceny etycznej.

⁽²⁾ Takie jak badania kliniczne i badania przeprowadzane na żywych ludziach z wykorzystaniem technik inwazyjnych (np. pobieranie próbek tkanek).

⁽³⁾ Wnioski dotyczące tych kategorii są automatycznie przesyłane do DG ds. Badań Naukowych w celu przeprowadzenia oceny etycznej.

AW ERBN wybiera i powołuje ekspertów posiadających odpowiednie kwalifikacje spośród ekspertów wskazanych i wybranych przez Komisję do udziału w 7PR lub ekspertów wskazanych przez radę naukową. Skład zespołów jest zrównoważony pod względem geograficznym i pod względem płci oraz jest uzależniony od charakteru ocenianych wniosków. Na potrzeby procedury dopuszczenia pod względem etycznym przy powoływaniu ekspertów ds. etyki stosuje się odpowiednio wzory aktów powołania zatwierdzone przez Komisję w odniesieniu do niezależnych ekspertów.

Przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego mogą zostać zaproszeni do udziału w posiedzeniach zespołu.

Ocena etyczna

W pierwszym etapie eksperci zazwyczaj przeprowadzają ocenę wniosków na odległość. W drugim etapie prowadzone są rozmowy dotyczące wniosków z należycie powołanym zespołem ds. oceny etycznej, które mają na celu przyjęcie decyzji w drodze konsensusu.

Zespół przygotowuje sprawozdanie z oceny etycznej. Sprawozdanie z oceny etycznej zawiera listę kwestii etycznych, opis sposobu rozwiązania tych kwestii przez głównego badacza i jego zespół, a także zalecenia zespołu ds. oceny etycznej i ustanowione przez ten zespół wymagania. Sprawozdanie podpisują eksperci należący do zespołu ds. oceny etycznej. W przypadku, w którym osiągnięcie konsensusu nie jest możliwe, sprawozdanie odzwierciedla opinię większości ekspertów zespołu ds. oceny etycznej.

Kontrola pod względem etycznym i sprawozdania z oceny etycznej

Główny badacz i podmiot prawny będący kandydatem otrzymują informację o wyniku procedury oceny etycznej za pośrednictwem sprawozdania z kontroli pod względem etycznym albo sprawozdania z oceny etycznej bez ujawniania tożsamości ekspertów.

Przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu finansowania dla danego projektu uwzględnia się wyniki procedury oceny etycznej. Może się to wiązać z koniecznością wprowadzenia zmian w umowie o udzieleniu dotacji i załącznikach do tej umowy lub, w wyjątkowych przypadkach, z koniecznością przedterminowego przerwania prac nad przygotowaniem tej umowy.

Zatwierdzenia krajowe i opinie właściwej komisji etycznej

Przed podpisaniem umowy o udzieleniu dotacji AW ERBN ustala, czy kandydaci uzyskali odpowiednie zatwierdzenie od organu krajowego lub pozytywną opinię właściwej komisji etycznej. W przypadku nieuzyskania zatwierdzenia organu krajowego lub pozytywnej opinii lokalnej komisji etycznej przed wejściem w życie umowy o udzieleniu dotacji w umowie zamieszcza się specjalną klauzulę, która zawiera wymóg uzyskania właściwego zezwolenia lub opinii przed rozpoczęciem stosownych prac badawczych.

Działania następcze i kontrolne związane z kwestiami etycznymi

Wnioski poddawane kontroli pod względem etycznym lub ocenie etycznej mogą zostać zgłoszone przez ekspertów jako wnioski, w odniesieniu do których wymagane jest podjęcie działań następczych lub kontrolnych związanych z kwestiami etycznymi (EFA). Działania następcze lub kontrolne związane z kwestiami etycznymi przeprowadzają eksperci w dziedzinie etyki nie wcześniej niż w dniu rozpoczęcia pierwszego okresu sprawozdawczego w odniesieniu do wniosku. Celem procedury EFA jest udzielenie beneficjentom dotacji wsparcia w rozwiązywaniu kwestii etycznych związanych z realizowanymi przez nich pracami oraz, w razie potrzeby, podejmowanie środków naprawczych.

W wyjątkowych przypadkach procedura EFA może skutkować skierowaniem do AW ERBN zalecenia rozwiązania umowy o udzieleniu dotacji. Za organizację i wdrażanie procedury EFA odpowiada sektor oceny etycznej w Komisji (DG ds. Badań Naukowych).

Szczególne zasady proceduralne mające zastosowanie do działalności badawczej, w której wykorzystywane są ludzkie zarodkowe komórki macierzyste ⁽¹⁾

Podczas oceny i selekcji wniosków, w przypadku których planowane jest wykorzystanie ludzkich zarodkowych komórek macierzystych, i przed przygotowaniem odpowiednich umów o udzielenie dotacji, AW ERBN stosuje następującą procedurę:

Zastosowanie ma ogólna naukowa procedura wzajemnej oceny opisana w sekcji 3. Ponadto niezależni eksperci przeprowadzający naukową ocenę wzajemną oceniają, czy:

- projekt służy realizacji istotnych celów zmierzających do poszerzenia wiedzy naukowej w zakresie badań podstawowych w Europie lub zwiększenia wiedzy medycznej dotyczącej diagnostycznych, profilaktycznych lub terapeutycznych metod stosowanych w odniesieniu do ludzi,
- wykorzystanie ludzkich zarodkowych komórek macierzystych jest niezbędne do osiągnięcia celów naukowych określonych we wniosku. Kandydaci muszą w szczególności udokumentować, że odpowiednie zatwierdzone rozwiązania alternatywne (a zwłaszcza wykorzystywanie komórek macierzystych pobranych z innych źródeł lub innego pochodzenia) nie są dostępne lub nie są właściwe do realizacji wyznaczonych we wniosku celów. Ten ostatni przepis nie ma zastosowania do badań, w których porównuje się ludzkie zarodkowe komórki macierzyste z ludzkimi komórkami macierzystymi innego rodzaju.

⁽¹⁾ Uwzględniające oświadczenie Komisji z dnia 24 lipca 2006 r. (Dz.U. L 412 z 30.12.2006, s. 42).

Procedura oceny etycznej

Rekomendowane do finansowania wnioski dotyczące badań przy wykorzystaniu ludzkich zarodkowych komórek macierzystych przekazuje się Komisji (DG ds. Badań Naukowych) w celu przeprowadzenia oceny etycznej. Procedury mające zastosowanie do przeprowadzanej przez Komisję oceny etycznej składanych w ramach 7PR wniosków zakładających wykorzystanie ludzkich zarodkowych komórek macierzystych opisuje wzór aktu powołania zatwierdzony przez Komisję.

Zatwierdzenia krajowe i opinie właściwych komisji etycznych

Przed podpisaniem umowy o udzieleniu dotacji AW ERBN upewnia się, że kandydaci otrzymali odpowiednie zatwierdzenie od właściwego organu krajowego lub lokalnego.

Jeżeli uzyskanie zatwierdzenia organu krajowego lub pozytywnej opinii lokalnej komisji etycznej przed przewidywaną datą rozpoczęcia projektu jest niemożliwe, umowa o udzieleniu dotacji może zostać zawarta pod warunkiem włączenia specjalnej klauzuli, która zawiera wymóg uzyskania właściwego zezwolenia lub opinii przed rozpoczęciem stosownych prac badawczych.

Podczas przygotowywania umowy o udzieleniu dotacji uwzględnia się wyniki oceny etycznej. Może się to wiązać z koniecznością wprowadzenia zmian w opisie prac określonych w umowie o udzieleniu dotacji lub, w niektórych przypadkach, z koniecznością przedterminowego przerwania prac nad przygotowaniem tej umowy.

Po przeprowadzeniu oceny etycznej i zgodnie z art. 6 ust. 9 decyzji Rady 2006/972/WE⁽¹⁾, do zatwierdzania finansowania i podejmowania działań zakładających wykorzystanie ludzkich zarodkowych komórek macierzystych w odniesieniu do wniosków obejmujących takie działania stosuje się procedurę regulacyjną określoną w art. 5 i 7 decyzji Rady 1999/468/WE.

Ponadto AW ERBN zachęca głównego badacza do zapewnienia należytej wymiany informacji z europejskim rejestrem ludzkich zarodkowych komórek macierzystych (<http://www.hescreg.eu/>). Ma to na celu zapewnienie przejrzystości w odniesieniu do wykorzystywanych linii ludzkich zarodkowych komórek macierzystych i szerokie rozpowszechnienie dostępnych informacji na temat tych linii.

5.3. Załącznik C – Zasady zwrotu kosztów podróży, diety dziennej i dodatku na zakwaterowanie głównych badaczy zaproszonych na spotkanie⁽²⁾

Artykuł 1

1. Zasady te stosuje się w odniesieniu do:

- a) uczestników spotkań zaproszonych przez AW ERBN do wzięcia udziału w spotkaniu zgodnie z sekcją 3.1.6.1;
- b) każdej osoby odpowiedzialnej za towarzyszenie osobie niepełnosprawnej zaproszonej przez AW ERBN do wzięcia udziału w spotkaniu w charakterze uczestnika.

2. Urzędnicy zatwierdzający zobowiązania starają się przede wszystkim zapewnić taką organizację spotkań, aby umożliwić uczestnikom spotkań skorzystanie z najbardziej oszczędnych wariantów podróży.

Urzędnicy zatwierdzający płatności kontrolują szczególnie dokładnie wszystkie wnioski dotyczące zwrotu kosztów nadzwyczaj drogiej lotów. Urzędnicy ci są uprawnieni do przeprowadzania wszelkich koniecznych kontroli i w tym celu mogą zażądać od uczestników spotkań okazania wszelkich potrzebnych dowodów. W uzasadnionych przypadkach mają oni również prawo do ograniczenia kwoty zwrotu kosztów do wysokości standardowych stawek zazwyczaj stosowanych w odniesieniu do normalnej podróży uczestników spotkań z punktu pochodzenia do miejsca spotkania.

3. Jeżeli po uwzględnieniu wszystkich kosztów poniesionych przez niepełnosprawnych uczestników w związku z ich niepełnosprawnością lub kosztów poniesionych przez towarzyszące im osoby wysokość diet i dodatków na zakwaterowanie, o których mowa w art. 3, wydaje się być wyraźnie niewystarczająca, koszty są zwracane na wniosek właściwego urzędnika zatwierdzającego za okazaniem dokumentów uzupełniających.

4. AW ERBN nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek materialne, niematerialne lub fizyczne szkody poniesione przez zaproszonych uczestników spotkań lub osoby towarzyszące niepełnosprawnym uczestnikom podczas ich podróży lub pobytu w miejscu, w którym odbywa się spotkanie, chyba że szkodę taką można bezpośrednio przypisać AW ERBN.

W szczególności zaproszeni uczestnicy spotkań, którzy podczas podróży na miejsce spotkania korzystają z własnych środków transportu, ponoszą wyłączną odpowiedzialność za wszelkie ewentualnie spowodowane przez nich wypadki.

Artykuł 2

1. Wszyscy uczestnicy spotkań są uprawnieni do zwrotu kosztów podróży z miejsca pochodzenia określonego w otrzymanym przez nich zaproszeniu (miejsce pracy lub zamieszkania) do miejsca spotkania najbardziej odpowiednimi środkami transportu, biorąc pod uwagę daną odległość. Zasadniczo podróż z punktu oddalonego od miejsca spotkania o mniej niż 400 km (w jedną stronę, biorąc pod uwagę oficjalną odległość określoną dla transportu kolejowego) odbywa się środkami transportu kolejowego w pierwszej klasie, a z punktu oddalonego o więcej niż 400 km – środkami transportu lotniczego w klasie ekonomicznej.

Jeżeli podróż obejmuje lot trwający co najmniej cztery godziny bez przerw, uczestnikom przysługuje zwrot kosztów biletu uprawniającego do przelotu w klasie biznesowej.

⁽¹⁾ Dz.U. L 400 z 30.12.2006, s. 243.

⁽²⁾ AW ERBN może wprowadzić elektroniczny system składania wniosków, który miałby zastosowanie do papierowych formularzy i oryginałów przedstawionych w ramach zasad dotyczących zwrotu kosztów.

2. Koszt podróży samochodem prywatnym zwraca się na podstawie takiej stawki, jaka obowiązuje dla biletów uprawniających do przejazdu środkami transportu kolejowego w pierwszej klasie.
3. Jeżeli na danej trasie nie kursuje żaden pociąg, koszt podróży samochodem prywatnym zwraca się na podstawie stawki wynoszącej 0,22 EUR/km.
4. Opłaty za przewóz taksówkami oraz opłaty parkingowe w miejscu pochodzenia (lub na lotnisku odlotu) nie podlegają zwrotowi.

Artykuł 3

1. Dieta dzienna wypłacana za każdy dzień spotkania jest zryczałtowana i pokrywa wszystkie wydatki poniesione w miejscu spotkania, w tym koszty posiłków i transportu lokalnego (opłaty za przejazdy autobusem, tramwajem, metrem lub taksówką; opłaty za postój i za przejazd autostradą itp.) oraz koszty ubezpieczenia podróznego i wypadkowego.
2. Dieta dzienna wynosi 92 EUR.
3. Jeżeli miejsce pochodzenia wymienione w zaproszeniu jest oddalone o 100 lub mniej kilometrów od miejsca spotkania, dieta dzienna jest o 50 % niższa.
4. Uczestnicy spotkań, którzy są zmuszeni spędzić co najmniej jedną noc w miejscu spotkania, ponieważ godziny spotkań nie odpowiadają godzinom lotów lub odjazdów/przyjazdów pociągów (¹), są uprawnieni do dodatku na zakwaterowanie. Dodatek ten wynosi 100 EUR za noc. Liczba nocy nie może przekraczać liczby dni spotkania + 1.
5. W wyjątkowych przypadkach możliwe jest wypłacenie dodatkowego dodatku na zakwaterowanie lub dodatkowej diety dziennej, jeżeli przedłużenie pobytu umożliwiłoby uczestnikowi spotkania uzyskanie obniżenia kosztów transportu w wysokości przekraczającej wartość takich świadczeń.

Artykuł 4

1. Zwrot kosztów dokonywany jest przez AW ERBN po złożeniu należycie wypełnionego wniosku o zwrot kosztów, podpisanego przez uczestnika spotkania i urzędnika AW ERBN odpowiedzialnego za poświadczenie obecności uczestnika spotkania.

Podpisując wniosek o zwrot kosztów, uczestnicy spotkania oświadczają, że dodatki, diety ani zwrot kosztów, o które ubiegają się w związku z daną podróżą lub danym okresem pobytu, nie zostaną pokryte przez żadną inną instytucję Unii Europejskiej ani żadną inną organizację lub osobę i że wniosek dotyczy faktycznie poniesionych kosztów. Nieprawidłowości lub składanie wniosków opartych na fałszywych podstawach prowadzą do zastosowania sankcji administracyjnych, przy czym stosuje się odpowiednio art. 265a ust. 3 przepisów wykonawczych do rozporządzenia finansowego.

2. Koszty podróży zwraca się za okazaniem następujących oryginalnych dokumentów uzupełniających nie później niż w ciągu 30 dni kalendarzowych od ostatniego dnia spotkania: biletów i faktur lub, w przypadku rezerwacji internetowych, wydruków potwierdzeń rezerwacji elektronicznej i kart pokładowych z podróży do miejsca przeznaczenia. Dostarczone dokumenty muszą zawierać informacje o klasie, w jakiej podróżował pasażer, czasie podróży i cenie biletu.

Niezastosowanie się do przepisów niniejszego ustępu zwalnia AW ERBN z jakiegokolwiek obowiązku zwrotu kosztów podróży lub wypłacenia dodatków lub diet, chyba że uczestnik spotkania może dostarczyć stosowne uzasadnienie, które zostanie przyjęte na podstawie uzasadnionej decyzji przez właściwego urzędnika zatwierdzającego.

3. AW ERBN dokonuje zwrotu kosztów poniesionych przez uczestników spotkań w terminie określonym w przepisach wykonawczych do rozporządzenia finansowego.
4. Koszty podróży zwraca się w euro, w stosownych przypadkach po kursie wymiany obowiązującym w dniu spotkania.
5. Dietę dzienną oraz, w stosownych przypadkach, dodatek na zakwaterowanie wypłaca się w euro po stawce zryczałtowanej obowiązującej w dniu spotkania. Możliwe jest dostosowanie wysokości diety dziennej i dodatku na zakwaterowanie do zmian kosztów utrzymania w Brukseli.
6. Wszystkie zwroty kosztów podróży, diety dzienne i dodatki na zakwaterowanie przekazuje się na jeden i ten sam rachunek bankowy.

⁽¹⁾ Zasadniczo od uczestników spotkań nie można wymagać, aby: wyruszyli z miejsca pochodzenia lub z miejsca spotkania przed godz. 7 (podróż koleją lub innymi środkami transportu) lub 8 (podróż samolotem); dotarli na miejsce spotkania po godz. 21 (podróż samolotem) lub 22 (podróż koleją lub innymi środkami transportu); dotarli do miejsca pochodzenia po godz. 23 (podróż samolotem, koleją lub innymi środkami transportu).

7. Delegowany urzędnik zatwierdzający może, na podstawie uzasadnionej decyzji i za okazaniem dokumentów uzupełniających, zezwolić na zwrot wydatków poniesionych przez uczestników spotkań w związku ze specjalnymi instrukcjami, które otrzymali na piśmie.

5.4. Załącznik D – Zapewnienie bezpieczeństwa – wrażliwe działania ERBN

A) Wprowadzenie

W odniesieniu do badań związanych z kwestiami bezpieczeństwa stosuje się specjalne procedury ze względu na wrażliwy charakter omawianych zagadnień oraz na szczególnie problem braku zdolności, który należy rozwiązać w celu zapewnienia ochrony obywatelom Europy. Działania ERBN uzyskują status działań niejawnych, jeżeli zostaną uznane za wrażliwe ⁽¹⁾.

Procedury te opisano poniżej. Stosuje się je w odpowiednich przypadkach do działań ERBN, gdy dotyczą one zagadnień wrażliwych pod względem bezpieczeństwa.

B) Identyfikacja potencjalnie niejawnych działań ERBN

Działaniem ERBN wrażliwym pod względem bezpieczeństwa jest działanie, które może wymagać przetwarzania informacji niejawnych.

Wniosek otrzymuje oznaczenie „względy bezpieczeństwa”:

- jeżeli kandydat zgłosił, że wniosek ma charakter wrażliwy,
- jeżeli oceniający eksperci lub przedstawiciele AW ERBN odkryli lub podejrzewają, że spełniane są następujące warunki:
 - informacje niejawne są lub mogą być wykorzystywane jako istniejąca wiedza,
 - planuje się nadanie statusu informacji niejawnej określonej nowej wiedzy.

Jeżeli wniosek otrzymał oznaczenie „względy bezpieczeństwa”, okoliczności planowanej pracy poddaje się następnie kontroli zgodnie z procedurą określoną w sekcji C poniżej.

Jeżeli wymaga tego stosowny przewodnik dla kandydatów, we wnioskach należy w razie konieczności określić istniejącą wiedzę niezbędną do przeprowadzenia danego działania ERBN oraz niejawną nową wiedzę, która zostanie wytworzona podczas realizacji działania. Wniosek zawierający informacje niejawne (stanowiące element istniejącej lub nowej wiedzy) musi składać się z dokumentu określającego aspekty bezpieczeństwa (SAL) ⁽²⁾ oraz z dołączonego do niego przewodnika nadawania klauzul bezpieczeństwa (SCG) ⁽³⁾.

W przewodniku nadawania klauzul bezpieczeństwa określa się:

- poziom niejawności informacji stanowiących element istniejącej i nowej wiedzy,
- wskazanie, do jakich informacji mają dostęp poszczególni uczestnicy.

Ponadto wymagane są następujące dokumenty:

- kopia świadectw bezpieczeństwa przemysłowego (lub wniosków o wydanie świadectw bezpieczeństwa przemysłowego). Ważność świadectwa bezpieczeństwa przemysłowego sprawdza Dyrekcja Bezpieczeństwa Komisji za pośrednictwem odpowiedniego kanału formalnego łączącego ją z zaangażowanymi krajowymi władzami bezpieczeństwa;
- oficjalne pisemne zezwolenie odpowiednich władz bezpieczeństwa na wykorzystywanie informacji niejawnych stanowiących element istniejącej wiedzy.

Dokument określający aspekty bezpieczeństwa i przewodnik nadawania klauzul bezpieczeństwa wraz z dokumentami uzupełniającymi również podlegają kontroli w ramach procedury kontroli określonej poniżej.

C) Kontrola potencjalnie niejawnych działań ERBN

Po przeprowadzeniu naukowej oceny wnioski wpisuje się na listę rankingową zgodnie z wynikami oceny. AW ERBN sporządza „listę zakwalifikowanych wniosków”, czyli wniosków nieodrzuconych, rekomendowanych do potencjalnego finansowania, na realizację których dostępne są środki finansowe, oraz „listy rezerwowe”.

Wszelkie działania ERBN dotyczące listy zakwalifikowanych wniosków lub listy (list) rezerwowej(-ych), które opatrzone oznaczeniem „względy bezpieczeństwa”, podlegają procedurze kontroli. Przeprowadza ją podkomitet powołany *ad hoc*: „komitet ds. kontroli bezpieczeństwa”.

⁽¹⁾ Zgodnie z decyzją Komisji 2001/844/WE, EWWiS, Euratom z dnia 29 listopada 2001 r. (Dz.U. L 317 z 3.12.2001, s. 1) zmieniającą jej regulamin wewnętrzny w zakresie przepisów dotyczących bezpieczeństwa oraz kolejnymi zmianami tej decyzji.

⁽²⁾ Dokument określający aspekty bezpieczeństwa: „zbiór specjalnych warunków dotyczących umowy, wydany przez instytucję zlecającą, stanowiący integralną część umowy niejawnej obejmującej dostęp do informacji niejawnych UE lub ich wytwarzanie, określający wymogi bezpieczeństwa lub wskazujący te elementy umowy, które wymagają ochrony” zgodnie z definicją zawartą w sekcji 27 decyzji 2001/844/WE, EWWiS, Euratom.

⁽³⁾ Jak określono w decyzji 2001/844/WE, EWWiS, Euratom.

Komitet ds. kontroli bezpieczeństwa składa się z przedstawicieli państw członkowskich wyznaczonych w ścisłej współpracy z właściwymi krajowymi władzami bezpieczeństwa, wspieranych w razie potrzeby przez przedstawicieli odpowiedniego komitetu ds. programu, w składzie uwzględniającym państwa, z których pochodzą kandydaci składający wnioski. Komitetowi przewodniczy przedstawiciel Komisji.

Komitet sprawdza, czy kandydaci uwzględnili wszystkie aspekty związane z bezpieczeństwem we właściwy sposób. Kontrolę wniosków przeprowadzają członkowie komitetu pochodzący z tego samego kraju, z którego pochodzą kandydaci.

W wyniku tego procesu zainteresowani przedstawiciele krajowi powinni przyjąć wspólne stanowisko prowadzące do wydania jednego z następujących zaleceń:

- *klauzula niejawności nie jest wymagana*: można rozpocząć procedury sporządzania umów o udzieleniu dotacji ERBN (w razie potrzeby możliwe jest jednak wydanie pewnych zaleceń dotyczących przygotowań),
- *klauzula niejawności jest wymagana*: wydaje się szczególne zalecenia dotyczące sporządzenia umowy o udzieleniu dotacji w formie warunków, jakie ma spełniać umowa o udzieleniu dotacji. Działanie ERBN staje się działaniem niejawnym⁽¹⁾ i zostaje uznane za działanie niejawne UE o najwyższym poziomie niejawności informacji wykorzystanych/wytworzonych podczas realizacji działania ERBN, jak wskazano w dokumencie określającym aspekty bezpieczeństwa i dołączonym do niego przewodniku nadawania klauzul bezpieczeństwa,
- *nie można przyznać finansowania*, ponieważ wniosek zawiera zbyt dużo danych wrażliwych, a kandydaci nie mają odpowiedniego doświadczenia, umiejętności lub zezwoleń, aby przetwarzać informacje niejawne we właściwy sposób. W takim przypadku wniosek może zostać odrzucony. AW ERBN wyjaśnia powody odrzucenia wniosku, chyba że powody te same w sobie są niejawne.

Na podstawie tego wspólnego stanowiska określa się poziom niejawności. Następnie AW ERBN wraz ze wszystkimi odpowiednimi krajowymi władzami bezpieczeństwa sprawdza podczas sporządzania i realizacji umowy o udzieleniu dotacji, czy zastosowano wszystkie niezbędne procedury i działania, aby zagwarantować, że informacje niejawne są przetwarzane we właściwy sposób.

D) Pozwolenia na wywóz i transfer

Ponadto wniosek można uznać za wrażliwy niezależnie od klauzuli bezpieczeństwa, jeżeli przewidziano w nim wymianę materiału podlegającą licencjonowaniu wywozu lub transferu.

W tym kontekście kandydaci mają obowiązek przestrzegania przepisów prawa krajowego oraz rozporządzenia UE⁽²⁾. Jeżeli posiadanie pozwolenia na wywóz (lub pozwoleń obowiązujących w UE) jest wymagane w celu wykonania przewidzianej pracy, kandydaci muszą wyraźnie wskazać, jakie pozwolenia na wywóz lub transfer są wymagane, oraz dostarczyć kopie pozwoleń na wywóz lub transfer (lub wniosków).

E) Współpraca międzynarodowa

Nie można powoływać się na względy bezpieczeństwa jako uzasadnienie odrzucenia wniosku dotyczącego działań ERBN nieobjętych niejawnością, których realizacja wymaga uczestnictwa podmiotów z państwa trzeciego⁽³⁾. Wyjątki od tej zasady mają miejsce, jedynie jeżeli:

- realizacja tematu określonego w programie prac nie zakłada współpracy międzynarodowej; w takim przypadku każdy wniosek zakładający współpracę międzynarodową uznaje się na niekwalifikowany,
- przyznano oznaczenie „względy bezpieczeństwa”; w takim przypadku wniosek podlega kontroli zgodnie z procedurą określoną powyżej.

⁽¹⁾ Sposób postępowania w odniesieniu do danych poufnych regulują odpowiednie przepisy wspólnotowe, w tym regulaminy wewnętrzne instytucji, takie jak decyzja 2001/844/WE, EWWiS, Euratom.

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 428/2009 z dnia 5 maja 2009 r. ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania (Dz.U. L 134 z 29.5.2009, s. 1).

⁽³⁾ „Państwo trzecie” oznacza każde państwo niebędące państwem członkowskim UE ani państwem stowarzyszonym z 7PR.